නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගා පැතිකඩ සහ මූලික සංවර්ධන සැලැස්ම

කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය
නියෝජ්‍ය ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂක කාර්යාලය - වයඹ පළාත

පටුන

1. හැඳින්වීම 1
1.1. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව හා එහි පිහිටීම 4
1.1.1. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවේ පිහිටීම 4
1.1.2. ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ මට්ටමින් නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව 7
1.1.3. එල්ලංගාව පිළිබඳ සාමාන්‍ය තොරතුරු 7
1.2. එල්ලංගාවේ වැව් පිළිබඳ තොරතුරු...10
1.2.1. එල්ලංගාවට අයත් වැව් සම්බන්ධ මූලික තොරතුරු...10
1.2.2. එල්ලංගාවට අයත් වැව් ආශ්‍රිත භූමි පරිබෝජනය සම්බන්ධ තොරතුරු 11
1.3. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව තිරසර ලෙස කළමනාකරණය කිරීමේ වැදගත්කම 12
2. එල්ලංගා කළමණාකරන කමිටු පිහිටුවීම 12
2.1. එල්ලංගා කළමණාකරන කමිටුවක අවශ්‍යතාවය 14
2.2. එල්ලංගා පැතිකඩක් සකස්කිරීමේ අවශ්‍යතාවය 16
2.3. එල්ලංගා පැතිකඩක් සකස්කිරීමේදී අනුගමනය කල ක්‍රමවේදය 16
2.4. එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කළමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කිරීමේ අරමුණු..........17
2.5. එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කළමණාකරන මූලික සැලැස්ම සැකසීමේ වැදගත්කම 18
2.6. එල්ලංගා කළමණාකරන සැලැස්ම සැකසීමේදී අනුගමනය කරන ලද ක්‍රමවේදය 18
3. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවේ වර්තමාන පැතිකඩ 19
3.1. භූගෝලීය(Geographical) තොරතුරු 19
3.2. භූ විද්‍යාත්මක (Geological) තොරතුරු...20
3.3. ජල විද්‍යාත්මක(Hydrological) තොරතුරු...21
3.4. පරිසර විද්‍යාත්මක (Environmental) තොරතුරු...24
3.5. එල්ලංගාව තුළ සිදුවන මානව ජීවනෝපාය ක්‍රියාකාරකම්..26
3.6 එල්ලංගාවේ සමාජ ආර්ථික තොරතුරු 26
3.7. එල්ලංගාවේ පවතින ඉදිකිරීම් 29
3.8. එල්ලංගාවේ කෘෂිකාර්මික බෝග වගාරටාව 30
4. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව මුහුණදෙන මූලික අභියෝග හඳුනාගැනීම 32
4.1. එල්ලංගාව මුහුණ දෙන ප්‍රධාන අභියෝග...32
4.2.නාහෙට්ටිකුලම හරස්කඩ චාරිකාවෙන් හඳුනාගත් ප්‍රමුඛතාගතකල ගැටලු හා යෝජිත උපාය මාර්ග හා සැලැස්ම 34
4.3.බොරවැව එල්ලංගාව සම්බන්දයෙන් හඳුනාගත් උග්‍ර ගැටළු විසඳීම සඳහා යෝජිත ක්‍රියාත්මක සැලැස්ම 37
5. ඇමුණුම් 41

වගු

වගු අංක 01 - ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය තුල පිහිටා ඇති වාරි කර්මාන්ත පිළිබඳ තොරතුරු..4
වගු අංක 02 - ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය තුල පිහිටා ඇති එල්ලංගා පිළිබඳ තොරතුරු .4
වගු අංක 03 - නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව පිළිබඳ සාමාන්‍ය තොරතුරු..8
වගු අංක 04 - දේශගුණ සුහුරු ව්‍යාපෘතිය මගින් ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද එල්ලංගාවට අයත් වැව් පිළිබඳ තොරතුරු..10
වගු අංක 05 - එල්ලංගාවට අයත් වැව් ආශ්‍රිත භූමි පරිබෝජනය සම්බන්ධ තොරතුරු 11
වගු අංක 06 - හරස්කඩ වාරිකා පිළිබඳ තොරතුරු 16
වගු අංක 07 - නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවට අයත් වැව් සඳහා වාර්ෂික හා මාසික වර්ෂාපතන සම්බන්ධ තොරතුරු..22
වගු අංක 08 - නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවට අයත් වැව් සඳහා වාර්ෂික හා මාසික උෂ්ණත්වය සම්බන්ධ තොරතුරු..24
වගු අංක 09 - එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව විසින් උග්‍ර ගැටළු විසඳා ගැනීම හෝ අවම කිරීම සඳහා යෝජිත ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්...33
වගු අංක 10 - හඳුනාගත් උග්‍ර ගැටළු විසඳීම සඳහා යෝජිත ක්‍රියාත්මක සැලැස්ම 37

රූප සටහන්

රූපසටහන -01 පැරණි එල්ලංගාවක පිහිටීම 1
රූපසටහන - 02 පැරණි වැවක පවතින ප්‍රධාන කොටස්...3
රූපසටහන - 03 එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරනය සඳහා වර්තමානයේ සම්බන්ධිත ප්‍රධාන ආයතන 14

සිතියම්

සිතියම් අංක - 01 නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවට අයත් වැව් වල පිහිටීම..7
සිතියම් අංක - 02 නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව අයත් වන ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාශ 7
සිතියම් අංක - 03 නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව (ගූගල් සිතියමක් ආශ්‍රිතව) 20
සිතියම් අංක - 04 නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව ආශ්‍රිතව පස 21
සිතියම් අංක - 05 මී ඔය ද්‍රෝණිය තුල නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවේ පිහිටීම.................................22

ප්‍රස්තාර

ප්‍රස්තාර අංක -01 2023 වර්ෂයේ වර්ෂාපතන ව්‍යාප්තිය ....**Error! Bookmark not defined.**
ප්‍රස්තාර අංක - 02 2023 වර්ෂයේ උපරිම / අවම උෂ්ණත්ව ව්‍යාප්තිය වෙනස්වීම......................
..**Error! Bookmark not defined.**
ප්‍රස්තාර අංක 03 - එල්ලංගාවේ ජනගහනය 27
ප්‍රස්තාර අංක -04 අධ්‍යාපන මට්ටම 28
ප්‍රස්තාර අංක - 05 රැකියා නියුක්තිය...28

හැඳින්වීම

ප්‍රාථමික ජල මාර්ගයක හෝ ප්‍රාථමික ජල මාර්ග ජාලයක පිහිටා ඇති ජල විද්‍යාත්මක ලෙස එකට බැඳුනු කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණයේ වැව් පද්ධති හෝ කුඩා වැව්, මධ්‍ය ප්‍රමාණයේ වැව් සහ අමුණු පද්ධති, වලින් සමන්විත වූ ද්විතිය හා තෘතිය ජල මාර්ගයකට ජලය මුදා හරිනු ලබන මධ්‍ය ජලධාරා ප්‍රදේශය එල්ලංගාව ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. එල්ලංගාව අපගේ වාරි ශිෂ්ඨාචාරයේ විශිෂ්ඨ නිර්මාණයකි. එමගින් මුළු පරිසර පද්ධතියේම තිරසර පැවැත්ම තහවුරු කරයි.

වාරි ශිෂ්ඨාචාරයේ මෙම මාහැගි අමිල නිර්මාණයක් වන එල්ලංගාව සංරක්ෂණය කර මනා කලමණාකරනයක් තුලින් “දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ” සංවර්ධන කටයුතු තිරසර ලෙස පවත්වා ගෙන යාම සඳහා එල්ලංගා කලමණාකරනය පහසු කිරීමට ව්‍යාපෘති ප්‍රතිලාභීන්ගෙන් සහ සියලුම රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන වලින් සමන්විත එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටු වීමට ලෝක බැංකු ආධාර යටතේ ක්‍රියාත්මක වන දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය කටයුතු කරනු ලබයි. එල්ලංගාවේ සියලු පාර්ශව එකතු වී සියලු සම්පත් මනාව කලමණාකරනය කිරීම එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවල මූලික වගකීම වන අතර එම කාර්යය පහසු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සැලසුමක් සැකසීමට අවශ්‍ය තොරතුරු එකතු කිරීම සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩක්පළාතේ සෑම එල්ලංගාවක් සඳහාම සකස් කරනු ලබයි. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව හරහා එල්ලංගාව හා ජලධාරා ප්‍රදේශය ආරක්ෂා කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයකින් යුක්තව එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්ම සකස් කර ඇත. එල්ලංගා පැතිකඩක් සැකසීමේ ප්‍රධාන අපේක්ෂාව වන්නේ එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කිරීමයි.

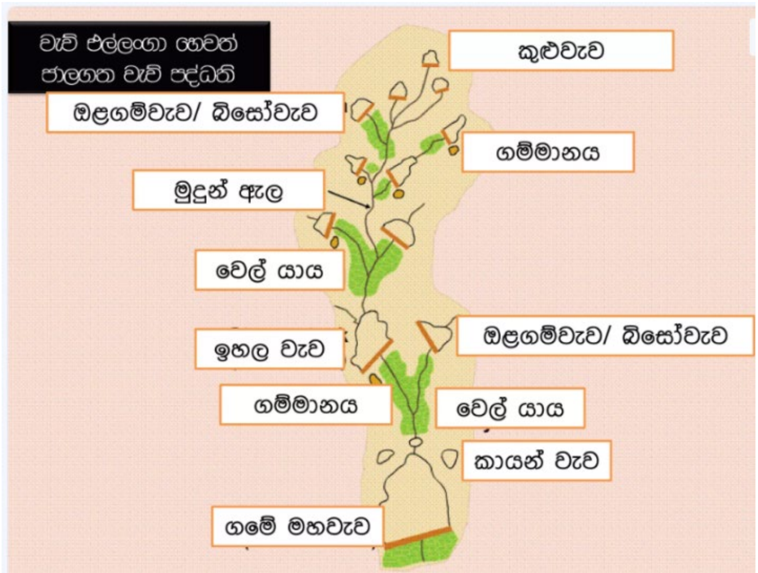

රූපසටහන 01- පැරණි එල්ලංගාවක පිහිටීම

මෙවැනි එල්ලංගා පද්ධතියක් නිසි ආකාරව පවත්වා ගැනීමටත් නිසි කළමනාකරණයකින් යුක්තව එල්ලංගාවේ ජලය බෙදා හැරීමටත් සුදුසු වන පරිදි අතීතයේ සිටම වාරි පද්ධතිය නිර්මාණය කර ඇත. ඒ අනුව එල්ලංගාවේ ප්‍රධානතම අංගයක් වන වැවක අනිවාර්යයෙන්ම පැවතිය යුතු අංග කිහිපයක් පවතී. මෙම අංග නිසි ආකාරව ඉදි කිරීම හා නිසි ආකාරව නඩත්තු කිරීම එල්ලංගාවේ මනා ක්‍රියාකාරීත්වයට සෘජුවම බලපායි. ඒ අනුව එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරනයේ දී වැවක පැවතිය යුතු පහත කොටස් පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. සාම්ප්‍රදායික වාරි පරිසර පද්ධතියක ප්‍රධාන අංගයක් ලෙස වැව හඳුනාගත හැක.ඒ අනුව වැවක පැවතිය යුතු ප්‍රධාන අංග ලෙස සොරොව්ව, වැව් බැම්ම, වාන, වාන් ඇළ, රළපනාව, ඇළ වේලි, කට්ට කඩුව, ගොඩවල, පෙරහන, කුණු ඇළ ආදී කොටස් හඳුනා ගත හැක. වැවක අනිවාර්යයෙන් පැවතිය යුතු මෙම අංග සම්බන්ධව ඇතිවන ගැටළු වැව ආශ්‍රිතව සිදුකරන කෘෂිකාර්මික,

ධීවර ආදි නිෂ්පාදන කෙරෙහිද අනෙකුත් මානව හා පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි ද සෘණාත්මකව බලපානු ලබයි.

කට්ටකඩුව

වැවක කට්ට කඩුව සාමාන්‍යයෙන් වැව් බැම්මට පහතින් වැව් බැම්මේ සිට මීටර 5ක වපසරියක් තුල සිටුවන ලද ගස් වලින් සමන්විතවේ. මෙමගින් වැව් බැම්මේ ආරක්ෂාව, ඇළ වේලි මගින් ගලායන ජලයේ කිවුල උරා ගැනීම ආදි ප්‍රයෝජන ලබා ගත හැකි වේ.

පෙරහන (උස්වැටිය)

වැවක පෙරහන ලෙස හඳුන්වන්නේ වැව වටා වැවට ගලා එන ජලය පෙරීමකට භාජනය වීම තුලින් වැවට රොන්මඩ හා කැලි කසල එකතු වීම වැලැක්වීම සඳහා සකසා ඇති ගස් ගොම්මනකි. මෙය වැවේ ජලය රඳාපැවතීම සඳහා ද ප්‍රයෝජනවත් වේ.

පිටවාන හා වාන්ඇළ

වර්ෂාව සහිත කාලසීමාවලදී වැවේ වැඩි වතුර පිටාරයාම සඳහා පිටවාන සහ එසේ පිටාරයන වතුර විධිමත් පරිදි එල්ලංගාවේ වෙනත් වැවකට හෝ ජලමාර්ගයකට ගලාගෙනයාම සඳහා වාන්ඇළ නිර්මාණය කරඇත. මෙසේ පිටවාන හෝ වාන්ඇල අවිධිමත්වීම ගංවතුර තත්ත්ව ඇතිවීමට හා වැවේ ධාරිතාවය අඩු වැඩි වීමට හේතු වේ.

සොරොව්ව

වැවක ජලය වර්ෂාව නොමැති කාලවලදී නිසි කළමනාකරණයකින් යුක්තව නිකුත් කිරීම සඳහා සොරොව්ව පිහිටුවා ඇත. නිසි කළමනාකාරණයකින් යුක්තව ජලය බෙදා හැරීම මගින් වර්ෂාව හිඟ කාලසීමා වලදී කෘෂිකාර්මික කටයුතු වලට මෙන්ම වෙනත් මානව ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ද ජලය ගබඩා කර ගැනීමට හැකියාව ලැබේ.

ඇළවේලි

වර්ෂාව හිඟ කාලවලදී සොරොව්වෙන් නිකුත් කරන ජලය විධිමත්ව වගාබිම් වෙත යොමු කිරීම මෙමගින් සිදුකරයි. මෙය වර්ෂාව හිඟ කාලසීමාවේ දී වැවේ ජලය නිසි කළමනාකරනයකින් යුක්තව භාවිතා කිරීමට බෙහෙවින් උපකාරී වේ. ඇළවේලි විධිමත් නොවීම අවිධිමත් ජල කළමනාකරණයට හා වර්ෂාව හිඟ කාලවලදී වගාබිම් වලට ජලය හිඟවීමට හේතු වේ.

ගොඩවල

අතීතයේ සිට වැවක පැවතිය යුතු අංග කුමන හෝ විශේෂිත කාරණයක් මත වැව හා සම්බන්ධ කර ඇත. වැවක ගොඩවල යනු වැවට ජලය එකතු වීමට පෙර වැවට ඉහළින් වැවේ ප්‍රමාණය හා වැවට එකතුවන ජල ධාරාවේ ප්‍රමාණය අනුව පහත් බිමක් (වලක්) ලෙස සකස් කර ඇති ඉඩ ප්‍රදේශයයි. මෙමගින් වැවට ජලය එකතුවීමට පෙර එම වලට එක්රැස් වන බැවින් ජලයේ ඇති රොන්මඩ ආදිය එම වලෙහි තැන්පත් වී පිරිසිදු ජලය වැවට එක්රැස් වීම සිදු වේ. එමගින් වැව ගොඩවීම හා වැව අපිරිසිදු වීම වැලකී යයි.

<u>වැව්බැම්ම</u>

වැවක ප්‍රධානතම අංගය වන්නේ වැව් බැම්මවේ. යම්කිසි ජල මාර්ගයක් හරස්කර ජලය එක්රැස් කරගැනීම සඳහා සකස් කර ඇති බැම්ම වැව් බැම්ම (වැකන්ද) ලෙස හැඳින්වේ. වැව් බැම්මේ දිග, පළල හා උස වැවේ ජල ධාරිතාවය අනුව වෙනස් වේ. සාමාන්‍යයෙන් වැවේ එකතු වන ජලයේ පීඩනය දැරිය හැකිවන පරිදි අර්ධ කවාකාර ආකාරයට මෙය නිර්මානය කර ඇත. වැවක වැව් බැම්මේ ශක්තිමත් බව ඉතා වැදගත් වේ. ජලය කාන්දු නොවන ආකාරයේ ශක්තිමත් වැව් බැම්මක් පිහිටීම වැවේ ජලය අපතේ නොයාමට හා වැවට පහතින් පිහිටි පහත්බිම් ආරක්ෂාවීමට හේතු වේ.

රූපසටහන 02 - පැරණි වැවක පවතින ප්‍රධාන කොටස්

1.1. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව හා එහි පිහිටීම

1.1.2. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවේ පිහිටීම

වයඹ පළාතේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ ගල්ගමුව ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශයේ පලුගොල්ල ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශය තුල මෙම එල්ලංගා පද්ධතිය පිහිටා ඇත. මී ඔය ද්‍රෝණියේ තුන්වන උපද්‍රෝණියේ පිහිටා ඇති මෙම එල්ලංගාව අයත් ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය තුල එල්ලංගා පද්ධති 05ක් පිහිටා ඇති අතර මහා වාරි ආශ්‍රිත වැව් 02ක්, මධ්‍ය වාරි ආශ්‍රිත වැව් 02ක් සහ සුළු වාරි ආශ්‍රිත වැව් 378ක් ප්‍රදේශය පුරා පැතිරී පවති. ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය වර්ග කිලෝ මීටර 272.19ක් පුරා පැතිර පවතී. මෙම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය වයඹ පළාතේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ උතුරු මායිමට ආසන්නව පිහිටා ඇත. මෙහි සාපේක්ෂ පිහිටීම උතුරින් ගිරිබාව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය හා අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයෙන් ද, දකුණින් ඇහැටුවැව ප්‍රදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයෙන් හා අඹන්පොළ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයෙන් ද නැගෙනහිරින් ඇහැටුවැව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයෙන් ද බස්නාහිරින් පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයෙන් ද මායිම් වේ.

ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ බටහිර මායිම දෙසට මී ඔය ගලා බසින අතර උතුරු මායිමට සියඹලන්ගමුව ඔය ගලා බසී. ඊට අමතරව වර්ෂා කාලවලදී පමණක් දක්නට ලැබෙන ඇලවල් කිහිපයක් මෙම ප්‍රදේශයේ දක්නට ලැබේ. ප්‍රදේශය පුරා වැව් විශාල ප්‍රමාණයක් විසිරී පවතින අතර මහාවාරි ව්‍යාපෘති ලෙස උස්ගල සියඹලන්ගමුව, පාළුකඩවල, මහානාන්නේරිය දැක්විය හැකිය. ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය තුල පිහිටා ඇති වාරි කර්මාන්ත සම්බන්ධ තොරතුරු පහත පරිදි වේ.

වගු අංක 01 - ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය තුල පිහිටා ඇති වාරි කර්මාන්ත පිළිබඳ තොරතුරු

වාරි ව්‍යාපෘතිය	වැව් ගණන	ජල ධාරිතාවය අක්කර අඩි	පෝෂක ප්‍රදේශය හෙක්ටයාර	ගොවි පවුල් සංඛ්‍යාව
මහා වාරි	02	29354	4600	3096
මධ්‍ය වාරි	02	8164	803	555
සුළු වාරි	378	8362	5605	6360

මූලාශ්‍රය - සම්පත් පැතිකඩ -2023 - ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය තුල පිහිටි එල්ලංගා පද්ධති 5න් කුඩා එල්ලංගා පද්ධති හැර එල්ලංගා පද්ධති 03ක් දේශගුණ සුහුරු ව්‍යාපෘතිය මගින් ප්‍රතිසංස්කරණය කරනු ලබන අතර නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවද ඉන් එකකි. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවට යාබදව මහතෝරව එල්ලංගාව හා පාඩිපංචාව එල්ලංගාව පිහිටා ඇත.

වගු අංක 02 - ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය තුල පිහිටා ඇති එල්ලංගා පිළිබඳ තොරතුරු

අනු අංකය	එල්ලංගාවේ නම	අයත්වන වැව් සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිසංස්කරණය කරනය කරන / නොකරන බව
1	නාහෙට්ටිකුලම	12	ප්‍රතිසංස්කරණය කරයි
2	මහතෝරව	7	ප්‍රතිසංස්කරණය කරයි
3	පහකහිගුරුවැව	2	ප්‍රතිසංස්කරණය නොකරයි
4	පුංගන්කුලම	3	ප්‍රතිසංස්කරණය නොකරයි
5	පාඩිපංචාව	14	ප්‍රතිසංස්කරණය කරයි

නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගා පද්ධතියට වැව් 12ක් ඇතුලත් වන අතර ඒ අතරින් හඳුනාගත් වැව් 06ක් දේශගුණ සුහුරු ව්‍යාපෘතිය මගින් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා තෝරාගෙන ඇත.
මෙම එල්ලංගා පද්ධතිය පිහිටි ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාශ දෙක හෙක්ටයාර 1442ක පමණ භූමි භාගයක ව්‍යාප්ත වී ඇති අතර එල්ලංගාවට අයත් කුඹුරු ඉඩම් හෙක්ටයාර 207ක් හා ගොඩ ඉඩම් හෙක්ටයාර 310ක් වේ. පිහිටීම අනුව එල්ලංගාවේ පහල මායිම මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 220ක් පමණ උස වන අතර එල්ලංගා පද්ධතියේ ඉහල මායිමේ උස මීටර් 321ක් පමණවේ. හුදකලා කඳු කිහිපයක් හැරුණු විට සම්පූර්ණ එල්ලංගා පද්ධතියම මීටර් 274කට වඩා අඩු උසකින් යුත් සාමාන්‍ය තැනිතලා භූමියකි. පලුගොල්ල වැව ආශ්‍රිතව ගල් සහිත උස් බිමක් පිහිටා ඇති අතර මුළු එල්ලංගා පද්ධතිය අයත් ප්‍රදේශය තුල පිහිටි වනාන්තර ලෙස තම්මැන්නාවැටිය රජයේ වනාන්තරය, තම්මැන්නාව රක්ෂිතය, දෙමැද දිවුල්වැව රජයේ කැලය ලෙස හෙක්ටයාර 721.18ක් ද හඳුනාගත හැකිය.
නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව සම්බන්ධයෙන් ද ජනප්‍රවාදයන් පවතී. පලුගොල්ල වැව ආශ්‍රිතව අතීතයේ දී පලුගස් යායක් පැවති බැවින් ඒ ආශ්‍රිතව ඉදිකළ වැව පලුගොල්ල වැව ලෙස හැඳින් වූ බවත් සියඹලාගස් වැටිය වැවද වැව ආශ්‍රිතව තිබූ සියඹලාගස් වැටිය හේතුවෙන් එම නමින් හැඳින්වූ බවද ගැමියන් අතර ප්‍රචලිත ජනප්‍රවාදයන් වේ.

සිතියම් අංක 01 - නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවට අයත් වැව් වල පිහිටීම

30.Nahettikulama Cascade

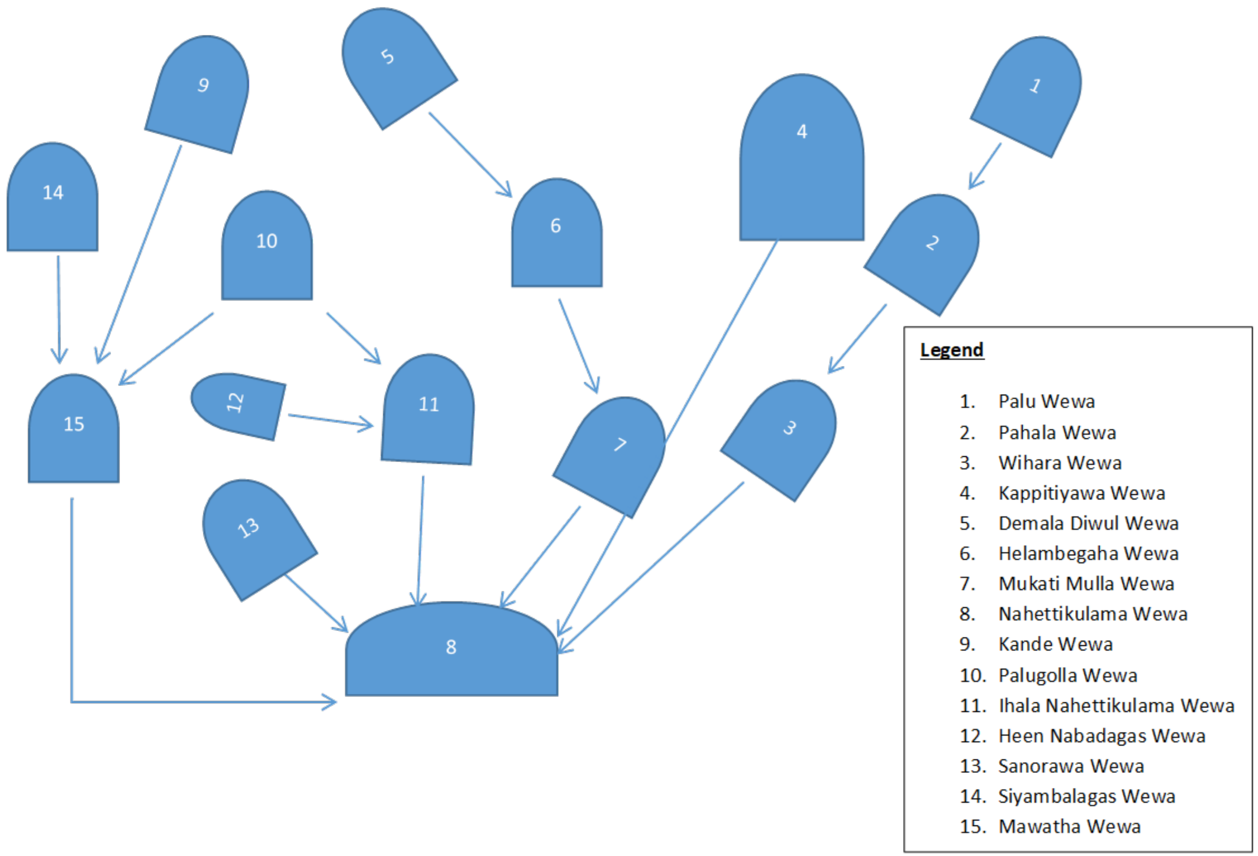

1.1.3. ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ මට්ටමින් නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව

වගු අංක 02- නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව අයත් ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාශ වල තොරතුරු

අංක	ග්‍රා නි කොට්ඨාශයේ නම හා අංකය	ව්‍යාප්තිය හෙක්.	ජනගහනය		ප්‍රදේශය තුල ගොවි සංවිධාන
			ස්ත්‍රී	පුරුෂ	
01	නාහෙට්ටිකුලම 45	774.8	512	510	03
02	පලුගොල්ල 50	667.2	288	281	05

සිතියම් අංක 02 - නාහෙට්ටිකුලමඑල්ලංගාව අයත් වන ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාශ

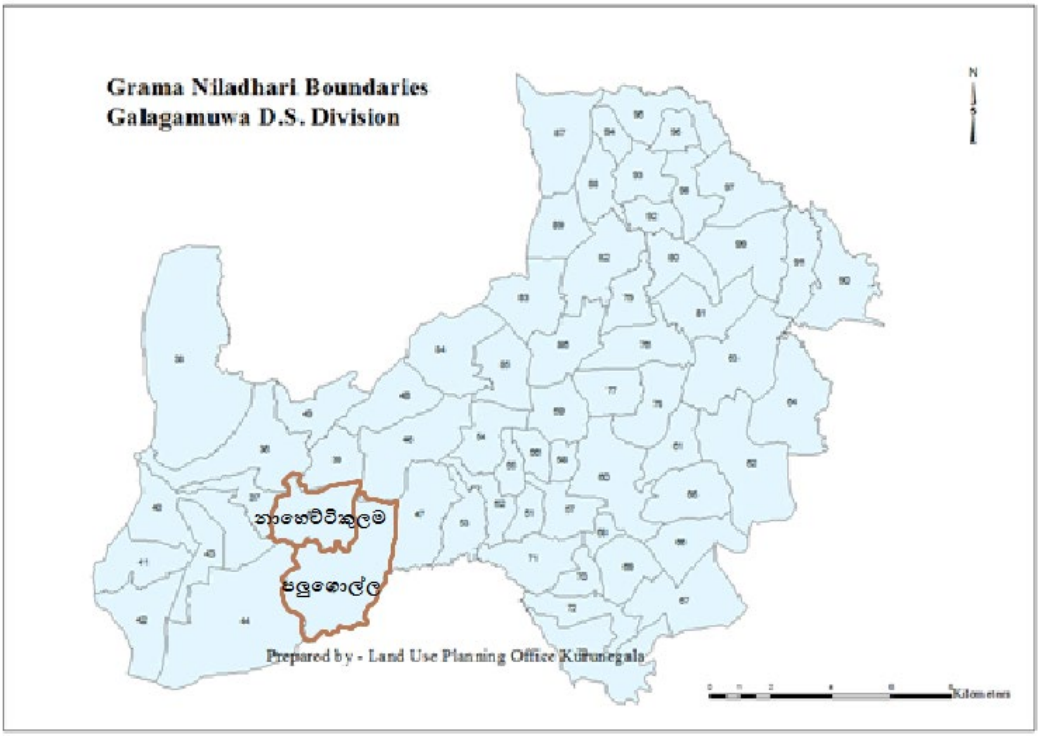

1.1.4. නාහෙට්ටිකුලම එල්ළංගාව හා එහි ව්‍යාප්තිය

වයඹ පළාතේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ ගල්ගමුව ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශයේ පලුගොල්ල හා නාහෙට්ටිකුලම ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ තුල මෙම එල්ලංගා පද්ධතිය පිහිටා ඇත.

1.1.5. එල්ලංගාව පිළිබඳ සාමාන්‍ය තොරතුරු

වගු අංක 03 - නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව පිළිබඳ සාමාන්‍ය තොරතුරු

මූලික තොරතුරු	විස්තර	විශේෂිත කරුණු
දිස්ත්‍රික්කය	කුරුණෑගල	
ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	ගල්ගමුව	
මැතිවරණ බල ප්‍රදේශය	යාපහුව	
ගංගා ද්‍රෝණිය	මී ඔය (අංක 23)	ගංගා ද්‍රෝනිය වර්ග කි.මී.1530 පුරා ව්‍යාප්තව් ඇති අතර දිග කි.මී.118 වේ.
එල්ලංගාව	නාහෙට්ටිකුලම	
වැව් සංඛ්‍යාව	12	මේ අතරින් හඳුනාගත් වැව් 06ක් දේශගුණ සුහුරු ව්‍යාපෘතිය මගින් සංවර්ධනය කරයි.
වනාන්තරයේ පිහිටි වැව් සංඛ්‍යාව	04	මෙම එල්ලංගාවට අයත් සියඹලාවත්ත වැව අතීතයේ දී කුළු වැවක් ලෙස භාවිතා කලද මේ වන විට එමගින් අක්කර 17 රූඩ් 03 ක ප්‍රමාණයක් වගා කරනු ලබයි. මේ යටතේ ගොවි පවුල් 18ක් පමණ යැපීම් කටයුතු සිදු කරයි. අනෙක් වැව් 03 ඔලගම් වැව් ලෙස හැඳින්වේ.
කෘෂි කාර්මික කටයුතු සඳහා යොදා ගන්නා වැව් සංඛ්‍යාව	12	
ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ	පලුගොල්ල(50) හා නාහෙට්ටිකුලම(45)	එල්ලංගාවට අයත් වැව් 12න් වැව් 05ක් පලුගොල්ල වසම තුලද අනෙක් වැව් 07 නාහෙට්ටිකුලම වසම තුලද පිහිටා ඇත.
එල්ලංගාවට අයත් ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාශ වලට අයත් මුළු භූමි ප්‍රමාණය	හෙක්ටයාර 1442	
එල්ලංගාවෙන් පෝෂිත කෘෂි බිම්	මඩ ඉඩම් හෙක්. 207 / ගොඩ ඉඩම් හෙක්. 310	වී වගාව මහ කන්නය - හෙක්.206 / යල කන්නය - හෙක්.62 අතිරේක බෝග - බඩ ඉරිඟු, රටකජු, එළු, මුං පලතුරු - පැණි කොමඩු, කෙසෙල් වානිජ බෝග - පොල්
වැව් වල භූමි ප්‍රමාණය	හෙක්. 103	

එල්ලංගාවට අයත් වැව් වල මුළු ජල ධාරිතාවය	අක්කර අඩි 684.56	
පෝෂක ප්‍රදේශයේ පදිංචි පවුල් සංඛ්‍යාව	283	
එල්ලංගාව තුලින් ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව	1658	ගැහැණු - 857 , පිරිමි-801
එල්ලංගාවට අයත් ගොවි සංවිධාන	05	තම්මැන්නාවැටිය , සමගි, කප්තුර,සුරත,සිතමු කාන්තා ගොවි සංවිධානය

1.2. එල්ලංගාවේ වැව් පිළිබඳ තොරතුරු

1.2.1. එල්ලංගාවට අයත් වැව් සම්බන්ධ මූලික තොරතුරු

වගු අංක 04 - දේශගුණ සුහුරු ව්‍යාපෘතිය මගින් ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද එල්ලංගාවට අයත් වැව් පිළිබඳ තොරතුරු

වැවෙහි නම	ග්‍රාම නිළධාරි වසම	භාවිතයට ගනු ලබන සහ අත්හරින ලද වැවක්ද යන්න	ධාරිතාවය (අක්කර අඩි)	එම වැවේප්‍රතිලාභී ගොවි පවුල්සංඛ්‍යාව	වැවෙන් පෝෂණය වන කුඹුරු ප්‍රමාණය (අක්කර)	භූගෝලීය ඛණ්ඩාංක	
සියඹලාගස්වැටිය වැව	පලුගොල්ල	භාවිතයට ගනු ලැබේ	7.92	8	9	7.986477	80.2022
නාහෙට්ටිකුලම වැව	නාහෙට්ටිකුලම	භාවිතයට ගනු ලැබේ	364.00	96	200	7.97195	80.21265
ඉහළ නාහෙට්ටිකුලම වැව	පලුගොල්ල	භාවිතයට ගනු ලැබේ	10.56	20	8	7.982659	80.20757
පලුගොල්ල වැව	පලුගොල්ල	භාවිතයට ගනු ලැබේ	84.56	32	22	7.987766	80.20686
තම්මැන්නාව වැව	පලුගොල්ල	භාවිතයට ගනු ලැබේ	36.36	22	24	7.989342	80.19561
විහාර වැව	නාහෙට්ටිකුලම	භාවිතයට ගනු ලැබේ	4.00	1	2	7.976408	80.21278
මුළු එකතුව			507.4	179	265		

1.2.2. එල්ලංගාවට අයත් වැව් ආශ්‍රිත භූමි පරිබෝජනය සම්බන්ධ තොරතුරු

වගු අංක 05 - එල්ලංගාවට අයත් සියලු වැව් සම්බන්ධ තොරතුරු

වැවේ නම	ජලාශයේ ප්‍රමාණය (අක්කර)	ජල ධාරිතාවය (අක්කර අඩි)	පෝෂණය වන ඉඩම් (හෙක්ටයාර)		නිෂ්පාදනය		ගොවි පවුල් සංඛ්‍යාව
			යල	මහ	යල	මහ	
පලුගොල්ල වැව	10	84.56	10	35	15	52.5	37
කන්දෙ වැව	9	2.06	5	12	7.5	18	6
දෙමැද දිවුල්වැව	25	120	10	19	15	28.5	56
කැප්පිටියාව වැව	2.05	3.02	0	6	0	9	15
විහාර වැව	3	4	0	6.5	0	9.75	15
රනෝරාව වැව	3	4.08	0	5	0	7.5	13
හලඹ වැව	2	3.02	0	4	0	6	15
තම්මැන්නාව වැව	3	36.36	0	4	0	6	11
සියඹලාගස්වැටිය වැව	5	7.92	5	11	7.5	16.5	8
ඉහළ නාහෙට්ටිකුලම වැව	1	10.56	0	7	0	10.5	21
නාහෙට්ටිකුලම වැව	65	364	15	45	22.5	67.5	56
මාවත වැව	15	48	17	52	25.5	78	30
එකතුව	143.05	687.58	62	206.5	93	309.75	283

1.3. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව තිරසර ලෙස කළමනාකරණය කිරීමේ වැදගත්කම

නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවේ වැව් 12න් දළ වශයෙන් හෙක්ටයාර 517ක් පමණ වන භූමි ප්‍රමාණයක ගොඩ සහ මඩ ලෙස වගා කරනු ලබයි. එමගින් ප්‍රතිලාභ ලබන ගොවී පවුල් සංඛ්‍යාව 283ක් පමණ වේ.දැනට මෙම ප්‍රයෝජනයට ගන්නා වැව් 12 ජල ධාරිතාවය අක්කර අඩි 687.58 පමණ වේ. ඒ අනුව යල කන්නයේ පෝෂණය වන ඉඩම් හෙක්ටයාර 62ක් වන අතර මහ කන්නයේ පෝෂණය වන ඉඩම් හෙක්ටයාර 206.5 වේ. යල සහ මහ කන්නයේ නිෂ්පාදනය පිළිවෙලින් මෙට්‍රික් ටොන් 93 හා 309.75 වේ. දේශගුණ සුහුරු වයාපෘතිය යටතේ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමෙන් අනතුරුව මෙම වැව් වලින් පෝෂණය වන ඉඩම් යල කන්නයේ හෙක්ටයාර 99 දක්වාත් මහ කන්නයේ හෙක්ටයාර 278 දක්වාත් නිෂ්පාදනය යල කන්නයේ මෙට්‍රික් ටොන් 149 හා මහ කන්නයේ නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් 403 දක්වාත් ඉහළ නැංවීමට බලාපොරොත්තු වේ.

මෙසේ සාමාන්‍ය ජන ජීවිතයට සෘජුව බලපාන මෙම එල්ලංගා පද්ධතිය විවිධ මානව හා පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් පරිහානියට පත්වෙමින් පවතී. ප්‍රධාන වශයෙන්ම අනවසර වගාකිරීම හා හේන් වගාව සඳහා වනාන්තර විනාශ කිරීම හා ජල පෝෂක ප්‍රදේශ වල සිදුකරන මහා පරිමාණ වගා කිරීම් ආදිය නිසා සිදුවන පාංශු ඛාදනය වැනි හේතු මත වැව් ගොඩවීමත්, නිසි නඩත්තුවක් නොමැති වීමෙන් ඇළ වේලි විනාශ වීම හේතුවෙන් ජල කළමනාකරණය දුරුවල වීමත්, වැව් ආශ්‍රිතව අතීතයේ සිට පැවතිය යුතු ප්‍රධාන අංග විනාශ වීමත් වැනි කරුණු හේතුවෙන් මෙම එල්ලංගා පද්ධතිය පරිහාණියට පත්වෙමින් ඇත. මේ හේතුවෙන් එල්ලංගා පද්ධතිය මගින් බලාපොරොත්තු වන ඵලදායිතාවය පහළ යමින් පවතී.

මෙම තත්ත්වය මග හරවා ගැනීමට නම් මනා කළමනාකරණයකින් යුක්තව එල්ලංගාව හා සම්බන්ධ වන සියලු පාර්ශවයන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් යුතු කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියක් පැවීම අවශයවේ. ඒ අනුව එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කර නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය අවධානය යොමු කර ඇත. එහිදී එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවට එල්ලංගා පැතිකඩක් හා අවසාන වශයෙන් එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කිරීමට ව්‍යාපෘතිය සහාය ලබාදේ.

කෙසේ වූවද එල්ලංගාවේ පිහිටි වැව් 12න් 06ක් එල්ලංගා සංවර්ධන ප්‍රවේශය (Cascade Development Approach) උපයෝගී කරගනිමින් ව්‍යාපෘතිය මගින් ප්‍රතිසංස්කරණය කරනු ලබන අතර එහිදී මුළු පද්ධතියේ තිරසර පැවැත්ම තහවුරු වන ආකාරයට එල්ලංගාව සංවර්ධනය සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කරයි.

2. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටුවීම

එල්ලංගා පද්ධතියක් යනු අතීතයේ සිට වාරි කළමණාකරනයේදී භාවිතා කරන ලද සාම්ප්‍රදායික ජල කලමණාකරන ක්‍රමවේදයකි. එල්ලංගාව යන වචනය සිංහල භාෂාවේ වචන දෙකක් එනම්,"එල්ලන්" සහ "ගාව" යන වචන දෙක එකතු වී සකස් වී ඇත."එල්ලන්" යනු එල්ලෙන යන්නයි. "ගාව" යනු එකකට

පසු අනෙක් ඒවා යන්නයි. එල්ලංගාව යන වචනයේ අදහස වනුයේ ඉහල සිට පහලට එකිනෙකට සම්බන්ධිත ළඟින් පිහිටි වැව් පද්ධතියක් යන්නයි. ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම වාරි තාක්ෂණ එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානය (FAO) විසින් ලෝක උරුමයක් ලෙසද නම් කර ඇත. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටුවීමේ අදහස වනුයේ දශක කිහිපයකට පෙර පැවති ලෙස එල්ලංගාව පවත්වාගෙන යාම සඳහා එල්ලංගාවට කලමණාකරන සම්බන්ධිත සියලුම පාර්ශවකරුවන් පොදු සංසදයක් ලෙස වැඩ කර එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීමට කටයුතු කිරීමයි. එසේම එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු නීතිගත කිරීමටද අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරනු ලබයි. පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක 11ක අදාල ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටු වල සහාය ඇතිව ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද අංක 06/2023 දරන චක්‍ර ලේඛය අනුව (ඇමුණුම 01) එල්ලංගා කළමණාකරන කමිටු 54ක් පිහිටුවීමට ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව බලාපොරොත්තු වේ. ලෝක බැංකු මූල්‍ය ආධාර මත කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය මගින් ක්‍රියාත්මක දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සහ අදාල පාර්ශවකරුවන් සමඟ සමීපව කටයුතු කර එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු 54 පිහිටුවීමේ සමස්ථ ක්‍රියාවලිය සඳහා සහාය ලබාදේ.

එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු සාමාජිකත්වය පහත ආයතන නියෝජිතයින්ගෙන් සමන්විත වේ. ඒවා නම්,

1. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
2. පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
3. පළාත් සහ අන්තර් පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
4. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
5. වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
6. ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල
7. ගොවි සංවිධාන
8. ප්‍රජා මූල සංවිධාන
9. ජල සම්පත් මණ්ඩලය
10. ආපදා කළමණාකරන කාර්යාංශය
11. පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව
12. ජාතික ජලජ ජීවී සංවර්ධන අධිකාරිය
13. මධ්‍යමපරිසර අධිකාරිය
14. පෞද්ගලික අංශය
15. ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව යන ආයතන වේ.

එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවක මූලික වගකීම වනුයේ එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාම සඳහා සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා උපාය මාර්ගික මැදිහත්වීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. රාජ්‍ය ආයතන, පෞද්ගලික අංශය, ප්‍රජා මූල සංවිධාන ඇතුලු පාර්ශවකරුවන් රාශියකට එල්ලාංගාව ආරක්ෂා කිරීමේ හා කළමනාකරණ කිරීමේ වගකීම පැවරී ඇති අතර ප්‍රධාන පාර්ශවකරුවන් පහත රූප සටහන් අංක 03 මගින් දක්වා ඇත.

රූපසටහන 03 - එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරනය සඳහා වර්තමානයේ සම්බන්ධිත ප්‍රධාන ආයතන

2.1. එල්ලංගා කළමණාකරන කමිටුවක අවශ්‍යතාවය

එල්ලංගාවක්, ජල පෝෂක ප්‍රදේශයේ මතුපිට මෙන්ම භූගත ජල මට්ටම සුරක්ෂිත කරන අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජනතාවට ආහාර පිසීම වැනි ගෘහ කටයුතු සහ වගා කටයුතු වලට ජලය සපයනු ලබයි. රූප සටහන් අංක 02 අනුව රාජ්‍ය, පෞද්ගලික සහ ප්‍රතිලාභී පාර්ශවකාර ආයතන එල්ලංගාව ආරක්ෂා කරනු ලබයි. එසේ වුවද අංක 3 කොටසේ සඳහන් පරිදි නියමිත ලෙස පාර්ශවකරුවන්ගේ අවධානය යොමු නොවීම සහ ස්වාභාවික සහ මානව ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් එල්ලංගාව දැඩි ලෙස පරිහානියට පත්ව ඇත. එල්ලංගාව ආරක්ෂාව කිරීම සඳහා පාර්ශවකරුවන් සම්බන්ධ වීමට වඩාත් යෝග්‍ය ආයතන ව්‍යුහයක් නොමැති වීම නිසා එල්ලංගාව තව දුරටත් හානියට ලක් විමේ ප්‍රවනතාවක් පවතී.එම නිසා එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව වැනි සම්බන්ධීකරණ ආයතනයක් එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට වඩාත් අවශ්‍ය වී ඇත.

මෙරට ඒකාබද්ධ කළමණාකරණ වැඩ සටහන් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. ඉන් මහවැලි ව්‍යාපාරය හා ඉන්මාස් වැඩ සටහන ප්‍රමුඛතාවය ගනී . මෙම වැඩසළටහන් ජලය හා බැදුණු මහා වාරිමාර්ග පදම් කරගත් ව්‍යාපාරවේ. මෙම වැඩ සටහන් අතුරෙන් 1984 ආරම්භ වූ ඉන්මාස් වැඩ සටහන (මහා වාරිමාර්ග පුණරුත්ථාපන වැඩ සටහන MIRP හා වාරිමාර්ග පද්ධති කළමනාකරණ වැඩ සටහන් ISMP ව්‍යාපෘති) වැදගත් තැනක් ගනු ලබන් නේ එයද ලෝක බැංකු වේ අනුග්‍රහයෙන් මෙරට ක්‍රියාත්මක වී අද දක්වාම සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වන බැවිනි. මෙරට මහ ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර වල ගොවි සංවිධාන පිහිටු වීමේ ආරම්භක

පියවරක් ගනු ලැබුවේ මෙම ඉන්මාස් වැඩ සටහන තුලින්ය. මෙම ගොවිජන පද ව්‍යාපාර කළමනාකරණය කිරීම ව්‍යාපාර කළමනාකරණ කමිටුව මගින් සිදු වේ. මෙම එල්ලංගාව කළමනාකරණය කිරීම ද එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව මගින් ඉටු කිරීමට ලෝක බැංකුව අපේක්ෂා කරයි. ඉහතින් කියවෙන ව්‍යාපාර කළමනාකරණ කමිටුව හා මෙම එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව බොහෝ දුරට සමානකම් දක්වයි. මෙහි කළමනාකාරීත්වය රජයේ නිලධාරින්ගේ හා එල්ලංගාවේ ප්‍රතිලාභීන් හවුල් කරගෙන හවුල් කළමනාකරණයක් දක්වා ව්‍යාප්ත කිරීමට අපේක්ෂා කරයි. ඉහත අංක දරණ ඡේදයට අනුව මෙම එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවේ අන්තර්ගතය සටහන් කර ඇත. ඉතා වේගවත්ව හායනයට යමින් පවතින ලෝක උරුමයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති එල්ලංගාව නැවතත් තිරසරව පවත්වාගෙන යාමට මෙම එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව බෙහෙවින් ඉවහල් වනු ඇත.

2.2. එල්ලංගා පැතිකඩක් සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය

එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අතීතයේ පැවති සාම්ප්‍රදායික ග්‍රාමීය ආයතන ව්‍යුහය හා සමාජ ආර්ථික වත් පිලිවෙත්, සම්ප්‍රදායන් හා චාරිත්‍ර වාරිත්‍ර නිසා එල්ලංගාවේ තිරසර පැවැත්ම තහවුරු වූ අතර ක්‍රමානුකූලව මෙම තත්වයන් වෙනස් වීමත් සමග එල්ලංගා පද්ධතිය හායනයට පත් විය. වර්තමානය වන විට එය ඉතාමත් වේගයෙන් හායනයට ලක් වෙමින් පවතී. එල්ලංගා පද්ධති නැවත ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමේදී, සම්පත් හායනය වළක්වා ගැනීමේදී හා මනා කළමණාකරනයක් කිරීමේදී එල්ලංගාවේ වර්තමාන තත්වය සහ පවතින ගැටළු හා ඒවා අතර ඇති වඩාත් උග්‍ර ගැටළු හඳුනා ගැනීම ඉතාමත් වැදගත් වේ. මේ සඳහා එල්ලංගාවේ භූගෝලීය ගැටළු, ජල විද්‍යාත්මක ගැටළු, පරිසර විද්‍යාත්මක ගැටළු හා සමාජ ආර්ථික ගැටළු හඳුනාගත යුතුවේ. එසේම එල්ලංගාව තුල වර්තමානයේ සිදුවන මානව ක්‍රියාකාරකම් පිලිබඳව, විවිධ ක්‍රමවේද ඔස්සේ එනම් හරස්කඩ චාරිකා, ද්විතීය දත්ත සහ කුඩා කණ්ඩායම් සාකච්ඡා මගින් තොරතුරු එකතු කර එල්ලංගා පැතිකඩක් සකස් කරනු ලබයි. මෙම එල්ලංගා පැතිකඩ එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරනයේදී මූලික අවශ්‍යතාවයකි.

2.3. එල්ලංගා පැතිකඩක් සකස් කිරීමේ දී අනුගමනය කල ක්‍රමවේදය

නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීම සඳහා මූලාශ්‍ර කිහිපයක් ඔස්සේ තොරතුරු ලබාගන්නා ලදී.

- හරස්කඩ චාරිකා
- ද්විතීය දත්ත
- කණ්ඩායම් සාකච්ඡා

ඒ අතර ප්‍රධාන වූ අතර ද්විතීය දත්ත ලෙස ව්‍යාපෘතියේ සංවේදී කලාප සඳහා සකස් කරන ලද කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සැලැස්ම, ඉංජිනේරු සමීක්ෂණය, ජල විද්‍යාත්මක තක්සේරුව හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වලින් වනජීවී හා වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු වලින් ලබා ගත් තොරතුරු භාවිතා කරන ලදී.
මීට අමතරව ප්‍රාථමික දත්ත ජනනය කිරීම සඳහා හරස්කඩ චාරිකාවක් ද (Transect Walk) සියලු පාර්ශවකාර සංවිධාන වල සහභාගීත්වයෙන් සිදුකරන ලදී. එල්ලංගාවේ ප්‍රධාන ජල පෝෂක ප්‍රදේශ එනම්, ඉහළ ගනේගම, මැද ගනේගම, පහළ ගනේගම, සියඹලාවත්ත වැව හා අවසන් වැව වන නාහෙට්ටිකුලම යන වැව් පිලිබඳව 2023.08.27 දින පැවැති හරස්කඩ චාරිකාවේ දී තොරතුරු ලබාගන්නා ලදී. මේ සඳහා කණ්ඩායම් 03 ක් පහත පරිදි යොදවා තොරතුරු රැස් කරන ලදි.

වගු අංක 06 - හරස්කඩ චාරිකා පිළිබඳ තොරතුරු

දිනය	2024-05-16		
කණ්ඩායම	ආවරණය කරන ලද ප්‍රදේශය	ආරම්භක ස්ථානය	සහභාගී වූ සාමාජිකයන් ගණන
01	සියඹලාගස් වැටිය වැව සහ පලුගොල්ල වැව	පලුගොල්ල සමිති ශාලාව	05
02	නාහෙට්ටිකුලම මහ වැව සහ විහාර වැව	නාහෙට්ටිකුලම සමිති ශාලාව	05
03	ඉහළ නාහෙට්ටිකුලම වැව සහ තම්මැන්නාව වැව	පලුගොල්ල සමිති ශාලාව	05

සාමාන්‍යයෙන් අතීතයේදී හරස්කඩ චාරිකාවේදී ගමන් මාර්ගයේ මීටර් 100 න් 100ට තොරතුරු ලබාගත්තද එල්ලංගා පද්ධතියක් සමාන්තර රේඛාවක නොපිහිටන බැවින් (විසිරී පවතින බැවින්) එල්ලංගාවේ වැව් වල පිහිටීම අනුව එල්ලංගාවේ භූමි ප්‍රමාණය කොටස් වලට වෙන් කර එම කොටස් අනුව කණ්ඩායම් කර බහුඅශ්‍ර ක්‍රමයට තොරතුරු රැස්කරන ලදි. එහිදි අදාළ ප්‍රදේශයේ භූගෝලීය තොරතුරු, භූ විද්‍යාත්මක තොරතුරු, ජල විද්‍යාත්මක තොරතුරු, පරිසර විද්‍යාත්මක තොරතුරු, සමාජ ආර්ථික තොරතුරු, සම්පත් භායනයේ බරපතලකම පිලිබඳව නිරීක්ෂණ හා සාකච්ඡා මගින් තොරතුරු එකතු කරගන්නා ලදී. හරස්කඩ චාරිකාව සඳහා ප්‍රතිලාභීන්, ගොවි සංවිධාන සාමාජිකයින් හා සියලු රාජ්‍ය ආයතන වල නිලධාරීන් සහභාගීවූ අතර චාරිකාවෙන් එක්රැස් කරගන්නා ලද තොරතුරු වල වලංගුභාවය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා 2024-06-28 දින නැවත ඊට අදාළ සියලු පාර්ශව වල සහභාගීත්වයෙන් ගනේගම රජමහා විහාරයේ දී සාකච්ඡාවක් පවත්වන ලදි.

විශේෂයෙන්ම මෙම එල්ලංගා පැතිකඩේ ඇති තොරතුරු එල්ලංගා කලමණාකරන මූලික සැලැස්ම සැකසීම සඳහා ඉතාමත් වැදගත් වන අතර එල්ලංගාව අධ්‍යයනය කරනු ලබන අයට එල්ලංගාව පිලිබඳව තොරතුරු ලබාගැනීමේ දී සහ එල්ලංගාවේ ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු සැලසුම් කිරීමේදී බෙහෙවින් ඉවහල්වනු ඇත.

2.4. එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කිරීමේ අරමුණු

එල්ලංගා පද්ධතියේ සම්පත් ආරක්ෂා කිරීම සහ ඒවායේ තිරසර පැවැත්ම තහවුරු කිරීම සඳහා එල්ලංගා කළමණාකරන වැඩසටහනක් දැඩි ලෙස අවශ්‍ය වී ඇත. එසේම එල්ලංගාවේ සියලුම පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය ඇතිව සුදුසු ආයතන ව්‍යුහයක් හරහා ඒකාබද්ධව ප්‍රවේශයකින් යුක්තව එල්ලංගාව කලමණාකරනය කල යුතුවේ. ඒ සඳහා පහත අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩ සහ කළමණාකරන සැලැස්මසකස් කරනු ලබයි.

2.4.1. ප්‍රධාන වශයෙන් භූගෝල විද්‍යාත්මක, ජල විද්‍යාත්මක, පරිසර විද්‍යාත්මක, බෝග වගා රටාවන් සහ මානව ක්‍රියාකාරකම් නිසා එල්ලංගා පද්ධතියට වන හානි පිලිබඳ තොරතුරු සහ භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධතිය (GIS) උපයෝගී කරගෙන සකස් කරන ලද සිතියමක්ද, ඇතුලත් විස්තරාත්මක එල්ලංගා පැතිකඩ(Cascade Profile)පාර්ශවකාර සංවිධාන වල ප්‍රයෝජනය සඳහා සැකසීම මගින් පාර්ශවකාර සංවිධාන වලට එල්ලංගාව සුරැකීමට පහසුකරණය කිරීම .

2.4.2. එල්ලංගා පද්ධතියේ වඩාත් උග්‍ර ගැටළු විසඳීම සඳහා වන උපායමාර්ගික මැදිහත්වීම්, ඒ සඳහා වන දල වියදම් ඇස්තමේන්තු, කිරීමේ කාලවකවානු සහ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක

කිරීම සඳහා මැදිහත්විය යුතු පාර්ශවකාර ආයතන යන මූලිකාංග ඇතුලත් එල්ලංගා පද්ධති කළමණාකරන මූ ලික සැලැස්මක් (Cascade Management Plan) සැකසීම.

2.4.3. එල්ලංගා පද්ධතියේ වඩාත් උග්‍ර ගැටළු සහ ඒවා මගින් එල්ලංගා පද්ධතියට සිදු වී ඇති සහ සිදුවෙමින් පවතින හානි පිළිබඳව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් හා පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම.

2.5. එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කලමණාකරන මූලික සැලැස්ම සැකසීමේ වැදගත්කම

එල්ලංගා පැතිකඩ, ස්වාභාවික හා මානව ක්‍රියාකාරකම් නිසා එනම් වර්ෂාව අඩු වීම, අවිධිමත් හේන් වගාව, වනාන්තර එළිපෙහෙලි කිරීම,සත්ව පාලන කටයුතු,කැලි කසල බැහැර කිරීම,පස් කැපීම,පතල් කැපීම සහ වැව් ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය විනාශ කිරීම යනාදී හේතු නිසා එල්ලංගාව හානියට පත්වී ඇති ආකාරය, එහිදි පාර්ශවකරුවන් වගකිව යුතු ක්ෂේත්‍ර හා ඔවුන්ගේ වගකීම් පිලිබඳව විවිධ මානයන් ඔස්සේ පාර්ශවකරුවන් හා ගොවි ප්‍රජාව අතර තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීම සඳහා බෙහෙවින් ඉවහල් වේ. එල්ලංගා පැතිකඩ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට,ප්‍රාදේශීය දේශපාලකයින්ට, පාර්ශවකාර ආයතන වලට සහ ගොවි ප්‍රජාවට එල්ලංගාව පිලිබඳව නිවැරදි අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට සහ එල්ලංගාව ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා නිවැරදි තීරණ ගැනීමට තවදුරටත් වැදගත් වේ. එල්ලංගා පද්ධතිය ආරක්ෂා කර ගැනීමට සාමූහිකව හා සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයකින් යුක්තව එල්ලංගා කලමණාකරන මූලික සැලැස්මක් සැකසීම(Cascade Management Plan) සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩ විශේෂයෙන්ම වැදගත් වේ.මෙහි සඳහන් මූලික එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්ම එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව විසින් සකස් කරන ලද එල්ලංගා පැතිකඩ පදනම් කරගෙන සකස් කරනු ලබයි.

2.6. එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්ම සැකසීමේ දී අනුගමනය කරන ලද ක්‍රමවේදය

දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය, නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවේ පවතින තත්වය විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් පසුව එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සියලු පාර්ශවකාර ආයතනසම්බන්ධිත එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව වැනි ආයතනයක අවශ්‍යතාවය තහවුරු විය. මෙම අරමුණ ඉටුකර ගැනීම සඳහා එල්ලංගා කළමණාකරනය සඳහා ප්‍රධාන කාර්යයක් ලෙස විද්‍යානුකූල හා සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයකින් යුත් එල්ලංගා කළමණාකරන සැලැස්මක් අවශ්‍ය බවටද දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියට අවබෝධ විය.එල්ලංගා කළමණාකරන කමිටුවට විධිමත් එල්ලංගා පැතිකඩක් සහ එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කිරීමට එය උදව්වක් විය.පිලිවෙලින් එල්ලංගාව අධ්‍යනය කිරීම හා ද්විතීය හා ප්‍රාථමික දත්ත හා තොරතුරු එකතු කිරීම, තොරතුරු ජනනය කිරීම එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීමේ පූර්ව අවශ්‍යතාවයක් විය.

එල්ලංගා කළමණාකරන සැලැස්ම සැකසීම ක්ෂේත්‍ර මූලික ක්‍රියාකාරකම් ඇතුලත් බහුවිධකාර්යයකි. ඒ සඳහා එල්ලංගා කළමණාකරන සැලැස්ම සැකසීමට පෙර එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කල යුතු අතර එහිදී එල්ලංගාවේ භූ විද්‍යාත්මක, පරිසර විද්‍යාත්මක, ජල විද්‍යාත්මක, සිතියම් විද්‍යාත්මක හා සමාජ පැතිකඩ තක්සේරු කිරීම සඳහා සහභාගීත්ව හා බහුපාර්ශවීය ක්‍රමවේද භාවිතා කරනු ලබයි. දත්ත උත්පාදනය, ත්‍රිමානකරණය, දත්ත විශ්ලේෂණය, වාර්තා ලිවීම, සැලැස්ම සැකසීම සහ පාර්ශව කරුවන්ගෙන් ඒවායේ නිවැරදිභාවය තහවුරු කරගැනීම සඳහා බහුවිධ දක්ෂතා ඇති පුද්ගලයින් අවශ්‍ය වේ. මෙම සියලුම කාර්යයන් ලෝක බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයේ උපදෙස් ඇතිව දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ නිලධාරීන් විසින් ඉටුකරනු ලැබීය. එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්ම සැකසීම

සඳහා දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂි කර්ම ව්‍යාපෘතිය සහ හවුල්කාර ආයතන එකතු වී පහත ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරන ලදී.

I. රැස්වීම්පැවැත්වීම
II. ද්විතීය දත්ත එකතු කිරිම
III. හරස්කඩ චාරිකාව වැනි සහභාගීත්ව තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කර ප්‍රාථමික දත්ත උත්පාදනය කිරිම
IV. එල්ලංගාව මුහුණ දෙන අභියෝග හඳුනා ගැනීම
V. එකතු කරන ලද හා උත්පාදනය කරන ලද දත්ත හා තොරතුරු මත පුරෝකථන කිරීම
VI. එල්ලංගා පැතිකඩ සැකසීම
VII. ගැටළු ගස වැනි සහභාගීත්ව තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කර උග්‍ර ගැටළු හඳුනා ගැනීම
VIII. යුගල සැසඳීම වැනි සහභාගීත්ව තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කර කඩිනමින් අවධානය යොමු කල යුතු උග්‍ර ගැටළු හඳුනා ගැනීම
IX. එල්ලංගා සැලැස්ම සැකසීම
X. පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මේ නිවැරදිතාවය තහවුරු කර ගැනීම
XI. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවේ විශේෂ රැස්වීමකදී උග්‍ර ගැටළු විසඳීම හෝ අවම කිරීම සඳහා අවශ්‍ය උපායමාර්ගික සැලසුම් සකස් කිරීම
XII. යෝජිත උපායමාර්ගික මැදිහත්වීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා කෙටිකාලීන (Short Term), මධ්‍යකාලීන (Medium Term) හා දීර්ගකාලීන (Long Term) වශයෙන් බෙදා වෙන් කරන ලද ප්‍රායෝගික කාලවකවානු තීරණය කිරීම හා දල ඇස්තමේන්තුවක් සකස් කිරීම ආදිය එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවට පහසුවෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකිවන ලෙස එල්ලංගා කලමනාකරන සැලැස්මට ඇතුලත් කරන ලදී.

3. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවේ වර්තමාන පැතිකඩ

3.1. භූගෝලීය (Geographical) තොරතුරු

ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ දකුණු මායිමේ පිහිටි ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාශ දෙකක් වන නාහෙට්ටිකුලම හා පලුගොල්ල ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාශ තුල පිහිටා ඇති මෙම එල්ලංගාව හෙක්ටයාර 1442ක භූමි ප්‍රදේශයක් තුල පැතිරී ඇත. භූ විෂමතාවය අනුව සලකා බලන විට සමස්ථ භූමියම තැනිතලා ස්වරූපයක් ගනි. පලුගොල්ල වැව ආශ්‍රිතව තරමක් උස් කළුගල් සහිත බිමක් පිහිටා ඇති නමුත් අනෙකුත් ප්‍රදේශ තැනිතලා ස්වරූපයක් ගනී. මෙහි උන්නතාංශය මුහුදු මට්ටමේ සිට අඩි 220 පමණ මට්ටමේ පවති.

සිතියම් අංක 03 - නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව (ගූගල් සිතියමක් ආශ්‍රිතව)

එහෙත් කුඹුරු වල ලොම් පසක් පවතින අතර නිම්න ආශ්‍රිතව දියළු පස ද පාශාණ උද්ගතයක් හා ගල් සහිත තැනි බිම්ද දක්නට ලැබේ. හෙක්ටයාර 1442ක් පුරා ව්‍යාප්ත වී ඇති මෙම එල්ලංගාවේ මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 50% පමණ වනාන්තර ප්‍රදේශයක් වන අතර අනෙකුත් ප්‍රදේශ මිනිස් පරිභෝජනය සඳහා යොදාගෙන ඇත.

සිතියම් අංක 04 - නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව ආශ්‍රිතව පස

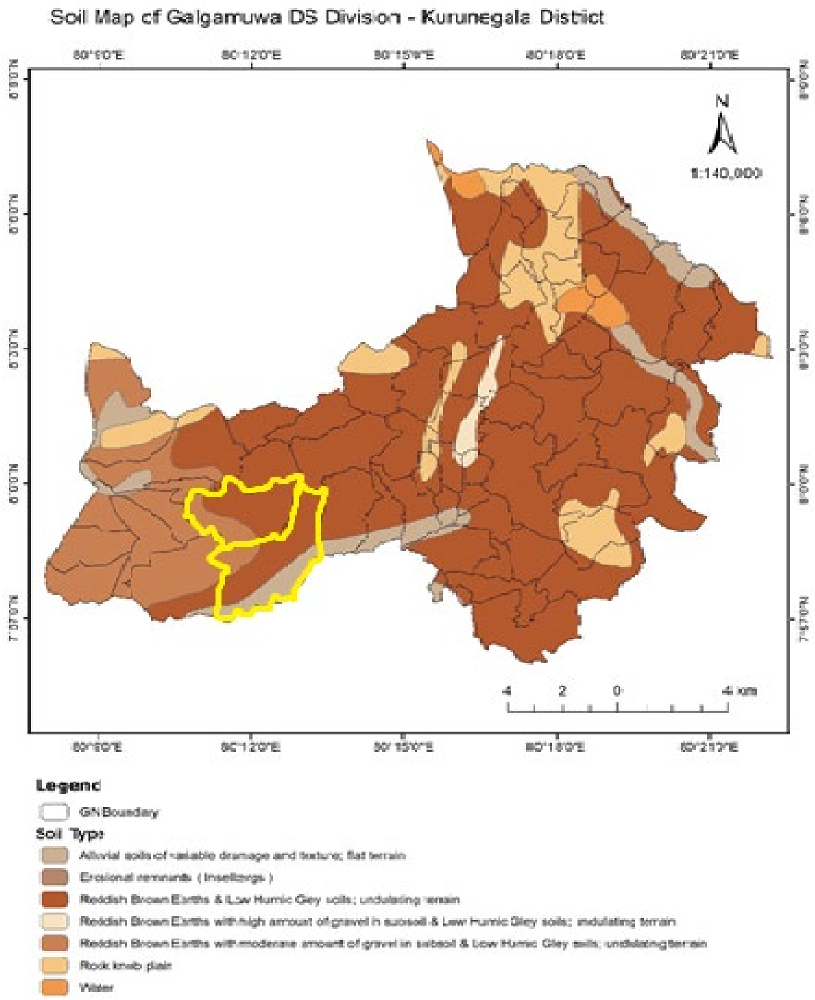

මූලාශ්‍රය - ජල විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ ග්‍රන්ථය (දේශගුණ සුහුරු ව්‍යාපෘතිය)

3.2. ජල විද්‍යාත්මක (Hydrological) තොරතුරු

මෙම එල්ලංගාව මී ඔය ගංගා ද්‍රෝණිය තුල පිහිටා ඇති අතර මී ඔය ගංගා ද්‍රොණිය උප ද්‍රෝණි අටකට වෙන් කර ඇත. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව එහි තුන්වන උප ද්‍රොණියේ පිහිටා ඇත. වියළි කලාපීය දේශගුණයක් සහිත මෙම කොට්ඨාශයට වර්ෂාව ලැබෙනුයේ මෝසම් හා සංවහන වර්ෂා මගිනි. ඊසාන දිග මෝසම් වර්ෂාව මගින් සැප්තැම්බර් මස සිට පෙබරවාරි දක්වා වැඩි වර්ෂාපතනයක් ලැබෙන අතර, සංවහන වර්ෂාව මාර්තු අප්‍රේල් මාස වලදී ලැබේ.

සිතියම් අංක 05- මී ඔය ද්‍රෝණිය තුල නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවේ පිහිටීම

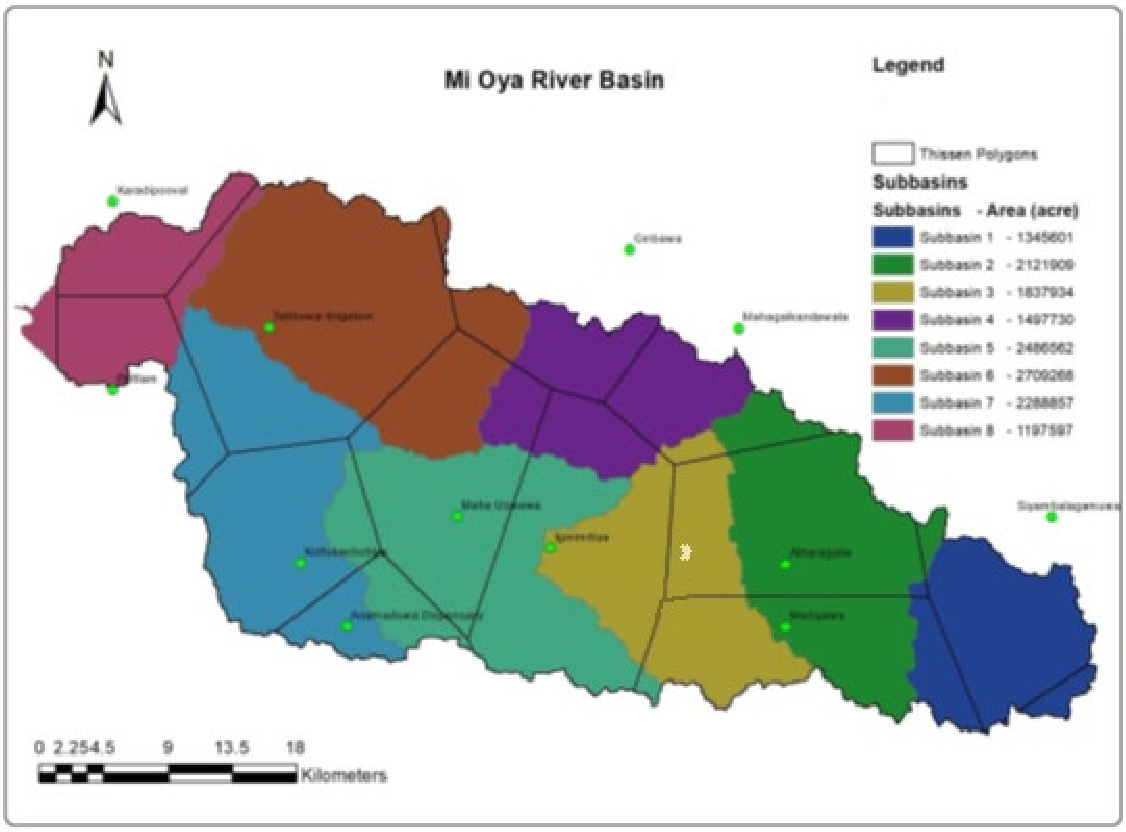

වගු අංක 07 - නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවට අයත් වැව් සඳහා වාර්ෂික හා මාසික වර්ෂාපතන සම්බන්ධ තොරතුරු

මාසය	2021	2022	2023
ජනවාරි	100.1	0	66.8
පෙබරවාරි	39.8	34	61
මාර්තු	35.5	48.5	43.2
අප්‍රේල්	86.4	232.6	0
මැයි	262.3	17.8	60.9

ජූනි	38.8	46.4	2.8
ජූලි	10.8	118.8	0
අගෝස්තු	0	99.4	0
සැප්තැම්බර්	0	34.5	46.7
ඔක්තෝම්බර්	275.4	176.8	180.7
නොවැම්බර්	331.3	116	394.7
දෙසැම්බර්	92	187.5	192

මූලාශ්‍රය - සම්පත් පැතිකඩ - ගල්ගමුව

ප්‍රස්තාර අංක 01 – 2023 වර්ෂයේ වර්ෂාපතන ව්‍යාප්තිය

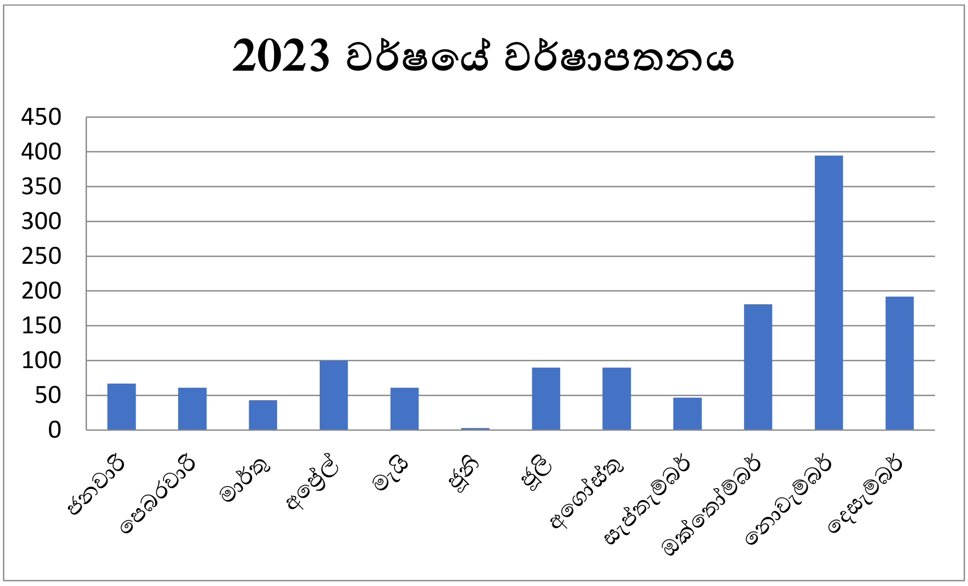

වගු අංක 08 - නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවට අයත් වැව් සඳහා වාර්ෂික හා මාසික උෂ්ණත්වය සම්බන්ධ තොරතුරු

	2021		2022		2023	
මාසය	උපරිම	අවම	උපරිම	අවම	උපරිම	අවම
ජනවාරි	29.5	22	30.8	21.6	29.2	20.2
පෙබරවාරි	31	21	30.9	20.9	30.5	0
මාර්තු	32.8	22	33.4	22.8	33.1	22.7
අප්‍රේල්	34	23.9	33.6	23.5	34.4	23.4
මැයි	32.3	24.5	0	0	33.1	24.8
ජූනි	32.1	24.8	32.3	25.1	33.4	26.1
ජූලි	32.6	24.8	32.8	24.3	33.2	25.7
අගෝස්තු	32.8	24.7	31.4	24.3	34.9	25.4
සැප්තැම්බර්	33.5	24.9	31.8	24	32.2	24.5
ඔක්තෝම්බර්	31.5	23.7	31.5	23.4	31.7	23.6
නොවැම්බර්	29.8	23.3	30.7	21.7	31.3	23.7
දෙසැම්බර්	30.4	22	28.9	21.5	29.8	23.9

මූලාශ්‍රය - සම්පත් පැතිකඩ - ගල්ගමුව

ප්‍රස්තාර අංක 02 – 2023 වර්ෂයේ උපරිම / අවම උෂ්ණත්ව ව්‍යාප්තිය

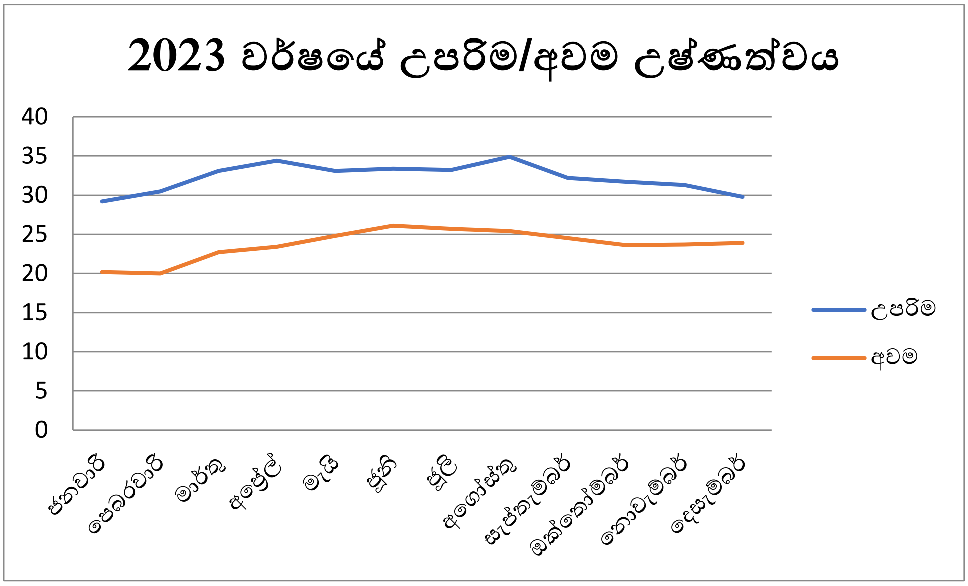

3.3. පරිසර විද්‍යාත්මක(Environmental) තොරතුරු

නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව අවට පිහිටා ඇති වනාන්තර වර්ග ලෙස වියළි විවෘත වනාන්තර හා කටු පඳුරු සහිත ලඳු කැලෑ බහුලව දැකිය හැකි වේ. මෙහි විශාල ප්‍රමාණයේ ශාක වර්ග වශයෙන් සියඹලා, මයිල, පලු, වීර, දිවුල්, කරඳ, කොහොඹ හා කුඹුක් වැනි ශාක විශේෂ බහුලව පවතී. පඳුරු වශයෙන් අන්දර හා එරමිණියා විශාල වශයෙන් බහුලව පවතී.

මීට අමතරව මෙම එල්ලංගාවේ ශ්‍රී ලංකානු අලියා, දිවියන්, මුවන්, වල් මීහරකුන්, වල් ඌරන්, වඳුරන්, මොණරුන් වැනි සතුන්ද ඉත්තෑවන්, මීමින්නන් වැනි කුඩා සතුන්ද දැකිය හැක. මීට අමතරව උරග විශේෂ ලෙස තලගොයා, කබරගොයා, ගැට කිඹුලා, හැල කිඹුලන් හා සර්ප විශේෂ ලෙස නයා, පිඹුරා, පොළඟා, ඇහැටුල්ලා, වල්ගැරඬියා, අහර කුක්කා, මාපිලා, තෙල් කරවලා වැනි සතුන්ද කටුසු වර්ග ලෙස පලා කටුස්සා, ගරා කටුස්සන්, අං කටුස්සන් හා බෝදිලිමා වැනි විශේෂද හූනු විශේෂ ලෙස සුලභ ගේ හූනන්, තිත් හූනන් හා කිඹුල් හූනන් හමුවේ. මෙම ප්‍රදේශයේ දුර්ලභ ඝනයේ පක්ෂීන් විශේෂ ලෙස අළු කොහා, සිලිබිල්ලා, නිල් කිතලා, ලතුවැකියා, රත්මල් කිරලා දැකිය හැක. තවද වඳ වී යන සත්වයින් ලෙස කැබැල්ලෑවන්, හම්බාවන් එල්ලංගාව තුල ජීවත් වේ.

වනාන්තර වලින් ලබා ගන්නා සේවාවන් ලෙස මිනිසුන් දර කඩා ගැනීමට වනය නිතර භාවිතා කෙරේ. මීට අමතරව දිවුල්, පලු, වීර වැනි පලතුරු සොයාගැනීමට මිනිසුන් වනාන්තරය භාවිතා කරයි. සත්ව පාලනයේ යෙදෙන ගොවීන් තණකොල හා අනෙකුත් සතුන්ගේ ආහාර සඳහා සතුන් වනාන්තර වලට මුදා හරී.

හේන් වගාව සඳහා වනාන්තර එළිකර ඇති අයුරු

එල්ලංගාව තුළ හේන් වගාව සහ පොල් වගාව බහුලව දක්නට ලැබෙන අතර වන අලින් සහ මොණරුන්, වල් ඌරන් සහ රිලවුන් බහුලව දක්නට ලැබේ. එල්ලංගාව තුල වගා කරනු ලබන සෑම ඉඩමකටම විදුලි වැටවල් යෙදීම නිසා සතුන්ගේ ගමනාගමනයට බාධා වී ඇති අතර මේ නිසාම අලි මිනිස් ගැටුම උග්‍ර වී ඇත. එසේම සෑම වැවකම පාහේ වැව් රක්ෂිතය දක්වා වගා කර ඇති අතර මේ නිසා වැව ආරක්ෂාව සඳහා තිබූ ගස් ගොම්මන විනාශ වී ඇත.

එල්ලංගාවේ සිදුවන කෘෂිකාර්මික ක්‍රම බොහෝමයක් දැකගත හැකිය. මෙහිදී හේන් වගාවන් බහුලව සිදු වේ. මෙහිදී සිදු වන වනාන්තර එළි පෙහෙළි කිරීම් එල්ලංගාවේ පැවැත්මට දැඩි තර්ජනයක් වී ඇත. හේන් වගාවන්ට අමතරව පොල් හා අමතර බෝග වගාවන් කිහිපයක් ද නිරීක්ෂණය විය. සියඹලාවත්ත වැව ආසන්නයේ අක්කර 15ක පමණ පොල්වත්තක් ද පලුගොල්ල වැව ඉස්මත්තේ කන්දේ වැවට අදාළ අක්කර 2 පමණ වෙල් යායක් ද ඉහළ නාහෙට්ටිකුලම වැව ඉස්මත්තේ පලුගොල්ල වැවට අදාළ අක්කර 35ක පමණ වෙල්යායක් ද දක්නට ලැබේ. පලුගොල්ල වැව ඉස්මත්තේ අක්කර 200ක පමණ හේන් සෑදීම සඳහා යොදා ගෙන අත්හරින ලද ඉඩම් වල ලඳු කැලෑව බහුලව පවතින නිසා වන සතුන්ද මෙම ප්‍රදේශයේ බහුල වශයෙන් වාසය කරයි. මීට අමතරව පලුගොල්ල වැව ආශ්‍රිතව කලු ගලක් සහිත කඳු සහිත උස් බිමක් දක්නට ලැබෙන අතර එය පලුගොල්ල වැවෙහි පෝෂක ප්‍රදේශය ලෙස හඳුනාගත හැකිය.

පලුගොල්ල වැවේ ජල පෝෂක ප්‍රදේශය ලෙස වනාන්තර දක්නට ලැබුන ද අනෙකුත් වැව් වල ජල පෝෂක ප්‍රදේශ වගා කටයුතු සඳහා යොදා ගෙන ඇති බව දක්නට ලැබේ. විශේෂයෙන් ඉහළ ගනේගම වැවට ජල පෝෂක ප්‍රදේශයක් දක්නට නොලැබෙන අතර වැව ඉහත්තාව දක්වාම පලුගොල්ල වැවේ කුඹුරු යාය විහිදි ඇත. සාම්ප්‍රදායික වැවක තිබිය යුතු ගස් ගොම්මන, මඩවල, පෙරනය, වැව් ඉස්මත්ත වැනි බොහෝ ලක්ෂණ මෙම වැව් වල දක්නට තිබුණ ද ප්‍රතිසංස්කරණයෙන් පසු අතීතයේ පැවති මෙම සමහර ලක්ෂණ විනාශ වී ඇති බවක් දක්නට ලැබේ.

මීට අමතරව එල්ලංගාවට අයත් නොවුනද එල්ලංගාවට ජලය සපයා ගත හැකි මාර්ගයක් ලෙස වත්තේ වැව හඳුනාගත හැකි අතර කිලෝ මීටර් එකක පමණ දුරක ඇළක් ආධාරයෙන් මෙම වැවේ වතුර පහසුවෙන්ම සියඹලා ගස්වැටිය වැවට ලබා ගත හැකි බවත් මෙයින් නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාවේ ජල ධාරිතාවය හා වගා වපසරිය ඉහළ නංවා ගත හැකි බවත් ගැමියන් පෙන්වා දෙන ලදි. ඊට අමතරව එල්ලංගාවට අයත් නොවූවද හීන්න බඩවැටිය ලෙස හඳුනාගත් කුඩා වැවක් මෙම එල්ලංගාව ආශ්‍රිතව දක්නට ලැබෙන අතර එමගින් කුඹුරු අක්කර 03ක් පමණද ගොඩ ඉඩම් අක්කර 1½ ක් පමණද හේන් ඉඩම් අක්කර 15ක් පමණද අස්වද්දන බවත් මෙහි ජලය අමුණක් මගින් ඉහළ නාහෙට්ටිකුලම වැවට ගලා යන බවත් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වැව අතීතයේ දී ඉහළ නාහෙට්ටිකුලම වැවේ ගොඩවල ලෙස පැවතී ඇති බවත් පසුකාලීනව ඒ ආශ්‍රිතව වගා කටයුතු ආරම්භ වූ බැවින් මෙය ඔලගම් වැවක් ලෙස භාවිතා කරන ලද බවත් පැරණි ගැමියන් විසින් පවසන ලදි. මෙම කුඩා වැව ස්ථිර බැම්මක් සහ කුඩා සොරොව්වක් සහිතව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමෙන් හා ඉහතින් සඳහන් කළ වත්තේ වැවේ සිට සියඹලාගස්වැටිය වැවට ජලය සපයන ඇළ මාර්ගය සකස් කිරීමෙන් එල්ලංගාවේ ජල මට්ටම ඉහළ නංවා ගත හැකි බව නිරීක්ෂණය වේ.

3.4. එල්ලංගාව තුළ සිදුවන මානව ජීවනෝපාය ක්‍රියාකාරකම්

නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව පිහිටා ඇත්තේ දුර්වල ජල වහනයක් සහිත පහතරට වියලි කලාපය තුල වේ. සාමාන්‍ය ජනගහනයක් පවතින මෙම ප්‍රදේශයේ ජනගහනයෙන් 50%ක් කාන්තා ජනගහනය වේ. මුළු ජනගහනයෙන් 21%ක් පමණ වයස අවුරුදු 15 ට වඩා අඩු වන අතර වයස අවුරුදු 15 – 59 අතර වයස් බාණ්ඩය මුළු ජනගහනයෙන් 64% පමණ වේ. රැකියා නියුක්ත ජනගහනයෙන් 47%ක් පමණ ම කෘෂිකර්මාන්ත ආශ්‍රිතව ජීවනෝපාය සලසා ගනී. ඒ අනුව ප්‍රධාන මානව ක්‍රියාකාරකම් ලෙස ගොඩ හා මඩ ගොවිතැන හඳුනාගත හැක. නමුත් 2021 වසරේ සිට මේ දක්වා වැව් වල ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු හේතුවෙන් ජල සැපයුම් අත්හිටුවා ඇති බැවින් බොහෝ ගොවීන් කෘෂිකර්මාන්තයෙන් ඉවත්වී ඇති බවත් පෞද්ගලික හා තාවකාලික රැකියාවල (33%) නිරත වන බව නිරීක්ෂණය වේ.

හේන් වගාව සඳහා වනාන්තර එළි කිරීමත් පොල් හා කෙසෙල් වගාව සිදු කිරීමත් දක්නට ලැබෙන අතර මෙම කාලයේ දී ප්‍රදේශය තුළ වඳුරු ගණත්වයහා මොණර ගණත්වය ඉහළයාමත් වන අලින්ගේ තර්ජන ඉහළ යාමත් හේතුවෙන් බොහෝ ගොවීන් හේන් සහ ගොඩ ගොවිතැනෙන් ඉවත්වන බව ප්‍රදේශයේ ගොවීන් පෙන්වා දෙයි. ඒ හේතුවෙන් හේන් ගොවිතැන සඳහා එළිකර අතහැරදැමූ වනාන්තර කොටස් ප්‍රදේශයේ බහුලව දක්නට ලැබේ.

මීට අමතරව කුඩා ප්‍රමාණයේ ස්වයං රැකියාවල නියුක්ත පිරිසක්ද ප්‍රදේශය පුරා ව්‍යාප්තව ජීවත්වන අතර නිම් ඇඳුම් කර්මාන්තය, පෙදරේරු කර්මාන්තය, සිමෙන්ති ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන, වඩු කර්මාන්තය, කළුගල් කැඩීම වැනි කර්මාන්ත ද ජීවනෝපාය ක්‍රම ලෙස භාවිතා කරයි. මහා පරිමාණ ව්‍යාපාර ලෙස සහල් නිෂ්පාදන ආයතනයක් ද විශාල ප්‍රමාණයේ අඹ වගාවක් ද ඒ අවට නිරීක්ෂනය විය.

3.5. එල්ලංගාවේ සමාජ ආර්ථික තොරතුරු

එල්ලංගාව අයත් වන ග්‍රාම නිලධාරී වසම් දෙකෙහි පවුල් සංඛ්‍යාව 283ක් වේ. මෙහි සමස්ථ ජනගහනය 1591ක් පමණ වන අතර ඉන් 50%ක් ගැහැණු ද 50%ක් පිරිමි ද වේ. මේ අතරින් වයස අවුරුදු 15ට අඩු ජනගහනය 336ක් වන අතර වයස අවුරුදු 15-59ත් අතර ජනගහනය 1020ක් වේ. වයස අවුරුදු 60 හා ඊට ඉහළ ජනගහනය 220කි. මෙම ප්‍රදේශයේ සමස්ථ ජනගහනයෙන් 99%ක් පමණම සිංහල බෞද්ධ වේ.

ප්‍රස්තාර අංක 03 - එල්ලංගාවේ ජනගහනය

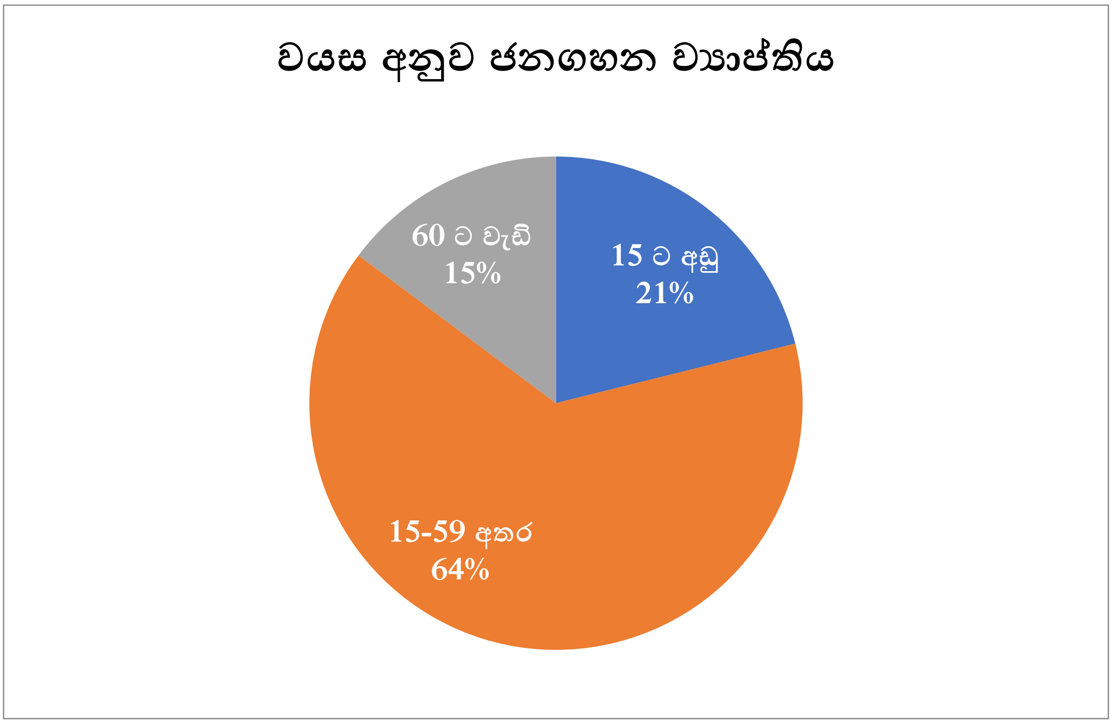

ඒ අනුව ජනගහනයෙන් 21%ක් වයස අවුරුදු 20ට අඩු පාසල් යන වයසේ බව දක්නට ලැබේ. වැඩ කරන වයසේ ජනගහනය 64% මට්ටමේ පවතී. මෙම ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ අධ්‍යාපන මට්ටම සැලකූ විට වයස අවුරුදු පහට වැඩි ජනගහනයෙන් 3% පමණ පිරිසක් පාසල් නොගිය කාණ්ඩයට අයත්වන අතර අනෙකුත් සියලු දෙනා යම්කිසි අධ්‍යාපනයක් ලබා තිබේ. ඒ අතරින් 33%ක් පමණ අ.පො.ස.(සා.පෙළ) හා ඊට ඉහළ අධ්‍යාපන මට්ටමක් ලබා තිබේ. ජනගහනයෙන් 89%ක් පමණ අ.පො.ස.(සා.පෙළ) මට්ටමෙන් පසුව අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියෙන් බැහැරවී ඇත.

ප්‍රස්තාර අංක 04 - අධ්‍යාපන මට්ටම

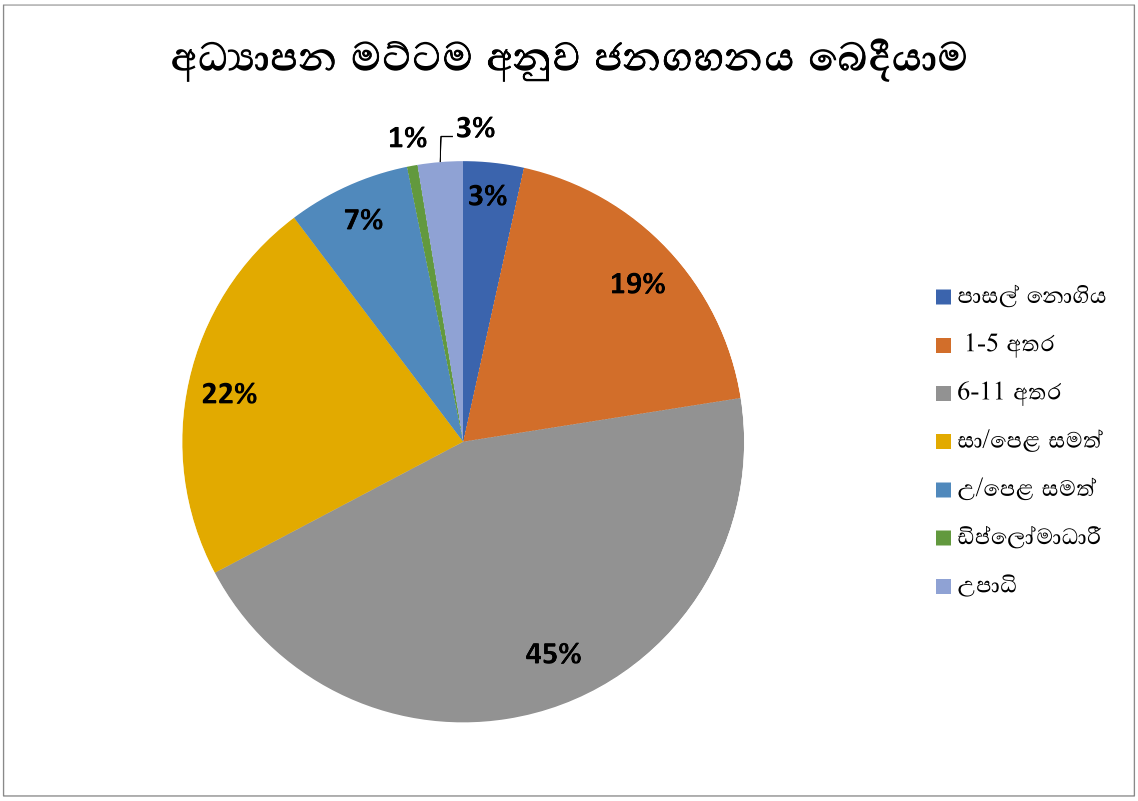

එල්ලංගාව තුල වවැඩකළ හැකි ජනගහනයෙන් 84%ක් සේවා නියුක්ත වන අතර සේවා වියුක්තිය 16% පමණ වේ. ඒ අතරින් සේවා නියුක්ත අංශ පහත පරිදි විහිදී ගොස් ඇත.

ප්‍රස්තාර අංක 05 - රැකියා නියුක්තිය

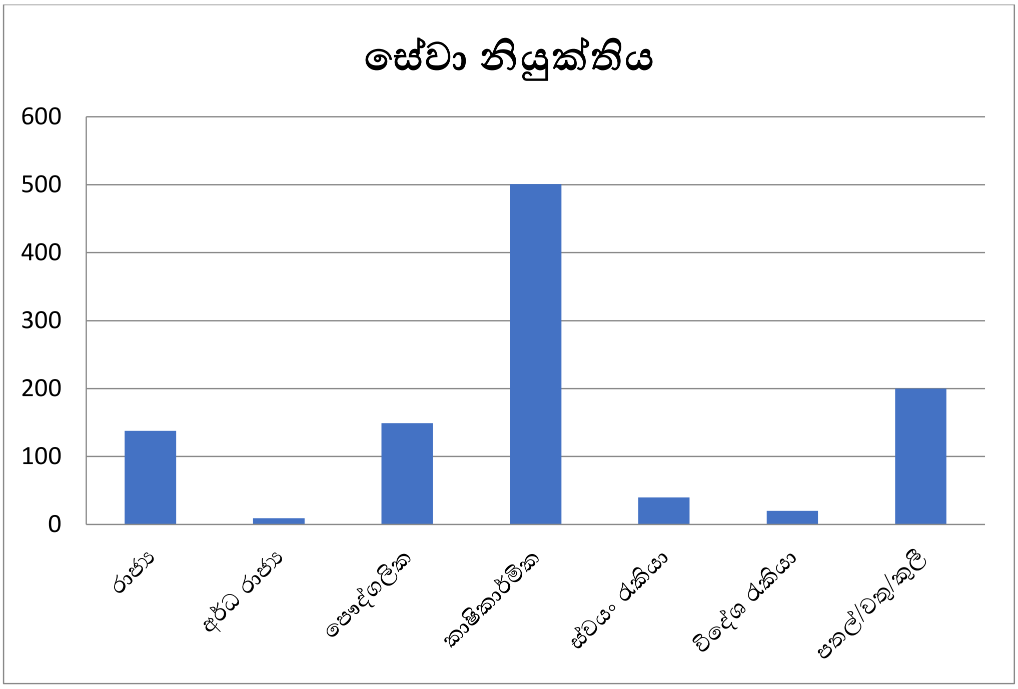

ඉහත වගුව අනුව ප්‍රදේශයේ රැකියා නියුක්ත ජනගහනයෙන් වැඩි පිරිසක් කෘෂිකාර්මාන්තය ආශ්‍රිතව තම ජීවනෝපාය සකසා ගන්නා බව පෙනී යයි.

3.6. එල්ලංගාවේ පවතින ඉදිකිරීම්

එල්ලංගාව තුළ වැව් 08ක් සහ ප්‍රධාන අමුණු 02ක් දක්නට ලැබේ. මේ අතුරෙන් වැව් 5ක් දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් පුනරුත්ථාපනය කර ඇති අතර සුළු අලුත් වැඩියාවන් කිහිපයක් පමණක් සිදු කිරීමට නියමිත වන බැවින් ඒවා මේ වන තෙක් ගොවි සංවිධාන වලට භාරදී නොමැත. එල්ලංගාව තුළ අලි මිනිස් ගැටුම ඉතා බරපතලය. මේ සඳහා විසඳුමක් වශයෙන් අලි වැට ඉදිකර ගැනීමට ප්‍රජාව උත්සාහ දරයි. බොහෝ වගා බිම්වල උඩ පැලක් හා අලි වැටක් ඉදිකර ඇත.

ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ නිවාස සහ කුඩා ව්‍යාපාර ස්ථාන වලට අමතරව එල්ලංගාව තුල දක්නට ලැබෙන විශේෂ ඉදිකිරිම් ලෙස වරා ගම්මාන මිණිමුතු පෙර පාසල, නාහෙට්ටිකුලම සමෘද්ධි බැංකුව, නාහෙට්ටිකුලම ප්‍රජා ශාලාව, නාහෙට්ටිකුලම කණිෂ්ඨ විද්‍යාලය, ගනේගම රජමහා විහාරය ආදී පොදු ස්ථාන හඳුනාගත හැක.

ප්‍රදේශයේ පානීය ජල අවශ්‍යතාවය සපුරාගැනීම සඳහා ඉදිකළ වරා ගම්මාන සිසි ප්‍රජාමූල ජල යෝජනා ක්‍රමය හා නාහෙට්ටිකුලම එක්සත් ප්‍රජාමූල ජල යෝජනා ක්‍රමයද හඳුනාගත හැකිය. ඊට අමතරව ගොවිතැන සඳහා අවශ්‍ය ජලය සපයා ගැනීමට කෘෂි ළිං 21ක් ද අමුණු තුනක් ද දක්නට ලැබේ.

3.7. එල්ලංගාවේ කෘෂිකාර්මික බෝග වගා රටාව

ප්‍රදේශයේ කෘෂිකාර්මික රටාව ලෙස මහ කන්නය වැසි ජලය උපයෝගී කරගෙන ද යල කන්න වැව් හා කෘෂි ළිං වල ජලය කළමනාකරණය කරමින් ද සිදු කරන අතර යල කන්නයේ වී වගාව බහුලව සිදු

කරන අතර හේන් වගාවද සිදු කරයි. නමුත් යල කන්නයේ දී සමහර වැව් ආශ්‍රිතව යල බෙත්ම ක්‍රමයට වගා කටයුතු සිදු කරන අතර බොහෝ විට අතිරේක බෝග වගාව සිදු කරයි.
එල්ලංගාවට අයත් මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් හෙක්ටයාර 35.23ක් ගොඩ හා මඩ ඉඩම් ලෙස වගා කටයුතු කරනු ලබයි. මෙයින් මහ කන්නයේ දී හෙක්ටයාර 11.75ක් හා යල කන්නයේ දී හෙක්ටයාර 4.86ක් ලෙස මඩ ඉඩම් වගා කරන අතර එයින් මහ කන්නයේ දී වී නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් 79ක් ද යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් 32ක් ද වේ. දේශගුණ සුහුරු ව්‍යාපෘතිය මගින් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණයෙන් අනතුරුව මෙම නිෂ්පාදනය මහ කන්නයේ දී මෙට්‍රික් ටොන් 95ක් ද යල කන්නයේ දී මෙට්‍රික් ටොන් 58ක් ද ලෙස ඉහළ නැංවීමට බලාපොරොත්තු වේ.

අතිරේක බෝග ලෙස බඩ ඉරිඟු, රට කජු, ලොකු ළූණු, මුං ආදියද පළතුරු ලෙස කෙසෙල්, පැණි කොමඩු අදිය ද ඊට අමතරව පොල් වගාව ද ප්‍රදේශය පුරා දක්නට ලැබේ. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව යටතේ බඩ ඉරිඟු නිෂ්පාදිත බිම් යල සහ මහ ලෙස පිලිවෙළින් හෙක්ටයාර 7 සහ 6 ලෙසද බඩ ඉරිඟු නිෂ්පාදනය මහ සහ යල පිළිවෙලින් මෙට්‍රික් ටොන් 22 හා 18 ලෙස ද හඳුනා ගැනේ. මීට අමතරව යල කන්නයේ දී රටකජු වගා කරන අතර එය හෙක්ටයාර 9ක් තුල මෙට්‍රික් ටොන් 15ක් වේ. පැණි කොමඩු නිෂ්පාදනය ද සැලකිය යුතු මට්ටමකින් සිදු කරන අතර හෙක්ටයාර 4කින් මෙට්‍රික් ටොන් 23ක් නිෂ්පාදනය කරනු ලබයි. මීට අමතරව අක්කර 20කට වඩා වැඩි ප්‍රදේශයක පොල් වගාවද දක්නට ලැබේ. විශේෂයෙන් මැද ගනේගම වැව ආශ්‍රිතව අක්කර 15ක පමණ විශාල පොල් වගාවක් දක්නට ලැබේ.
දේශගුණ සුහුරු ව්‍යාපෘතිය මගින් මෙම ප්‍රදේශ වල අතිරේක බෝග වගාව සඳහා රටකජු හා තල බෝග බෙදා හැර ඇත.

3.8 එල්ලංගාවේ වාරිමාර්ග කළමනාකරණය

පහත රට වියළි කලාපයට අයත් මෙම එල්ලංගාවේ මහ කන්නය සඳහා හොඳින් ජලය ලැබෙන අතර යල කන්නයේ දී වැව් වල පවතින ජලය මනා කළමනාකරණයකින් යුක්තව බෙදා ගැනීම තුලින් වගා කටයුතු සඳහා යොදා ගනී. බොහෝවිට මහ කන්නයේ දී වැව් ආශ්‍රිත සියලු ගොඩ මඩ ඉඩම් වගා කලද යල කන්නයේ දී යල බෙද්ම ක්‍රමය යටතේ වගා කටයුතු සිදු කරයි. විශේෂයෙන් එල්ලංගාව යටතේ ඇති ඔලගම් වැව් 03න් මහ කන්නයේ දි වගා කටයුතු සිදු කළ ද යල කන්නයේ දී වගා කටයුතු සිදු නොකරයි. වරාගම්මාන අමුණ, ගොඩගෙදර අමුණ හා සියඹලාගහ අමුණ යන අමුණු තුන මගින් ද ප්‍රදේශයේ ජල අවශ්‍යතා කළමනාකරණය සිදු කරනු ලබයි.
ඊට අමතරව ගොඩ භෝග වගාවට සහ යල කන්නයේ දී සිදුකරන අතිරේක භෝග වගාවන්ට උපයෝගී කර ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශය පුරා කෘෂි ළිං 21ක් පමණ ඉදිකර ඇත. විශේෂයෙන් යල කන්නයේදී මැද ගනේගම වැවේ ජලය කෘෂි අවශ්‍යතා සඳහා කිසිසේත්ම ප්‍රමාණවත් නොවන බවත් එම ජල අවශ්‍යතාවය සම්පූර්ණ කර ගැනීමට ඊට ආසන්නයේ පිහිටා ඇති ගල්වලේ ජලය මෝටර් යොදා වැවට පොම්ප කරන බවත් සමීක්ෂණයේ දී ප්‍රදේශවාසීන් පෙන්වා දෙන ලදි. සාමාන්‍යයෙන් මැද ගනේගම වැවට ජලය ලැබෙන්නේ ඉහළ ගනේගම වැවෙන් පිටවන ජලය හා ඒ ආශ්‍රිත කුඹුරු වලට පිටකරන ජලය මගින් වන අතර ඉහළ ගනේගම වැව ප්‍රතිසංස්කරනයත් සමග ම වැවේ පිටවාන පහතින් සකස් කර ඇති බවත් ඒ හේතුවෙන් වැවේ රඳා පවතින ජල ධාරිතාවය පහළ ගොස් ඇති බවත් පෙන්වා දෙන ගොවීන් මේ හේතවෙන් ඉහළ ගනේගම වැවෙන් පෝෂණය වන කුඹුරු වලට හා මැද ගනේගම වැවට යල කන්නයේ දි ලැබෙන ජලය හිඟ වන බව නිරික්ෂණය විය.

4. නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව මුහුණදෙන මූලික අභියෝග හඳුනා ගැනීම

4.1. එල්ලංගාව මුහුණදෙන ප්‍රධාන අභියෝග

නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව සම්බන්ධයෙන් සිදු කල හරස්කඩ චාරිකා මගින් හා එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටු මගින් හඳුනාගත් එල්ලංගාවට සම්බන්ධ ගැටළු පහත පරිදි වේ.

01. සාම්ප්‍රදායික වාරි පරිසර පද්ධතියක තිබිය යුතු මූලික අංග සම්බන්යෙන් ගැටළු ඇතිවීම.

1.1.කට්ටකඩුව නොමැතිවීම හා කට්ටකඩුවේ ගස් නොමැති වීම
1.2.පෙරහන (උස්වැටිය) නොමැති වීම
1.3.පිටවාන හා වාන් ඇළ සම්බන්ධ ගැටළු
1.4.සොරොව්ව සම්බන්ධ ගැටළු
1.5.ඇළවේලි විධිමත් නොවීම
1.6.ගොඩවල නොමැති වීම
1.7.වැව් බැම්ම සම්බන්ධ ගැටළු
1.8.කුණු ඇළ නොමැති වීම

02. ආක්‍රමණික ජලජ ශාක පැතිරීම
03. පාංශු ඛාදනය හේතුවෙන් වැව්වල රොන්මඩ තැන්පත් වී වැව් ගොඩවීම
04. ජල පෝෂක ප්‍රදේශයේ වගා කිරීම හේතුවෙන් ජල පෝෂක ප්‍රදේශය සීමා වීම
05. නඩත්තු කටයුතු ක්‍රමවත්ව සිදු නොකිරීම
06. වන සතුන්ගෙන් සිදුවන හානි
07. ගොවි සංවිධාන වලින් අපේක්ෂිත කාර්යයන් අපේක්ෂිත මට්ටමින් සිදු නොවීම

නාහෙට්ටිකුලම එල්ලංගාව මුහුණදෙන ප්‍රධාන අභියෝග හඳුනා ගැනීම එල්ලංගා පැතිකඩ හා එල්ලංගා කළමණාකරන සැලැස්ම සැකසීමේ ක්‍රියාවලියේ එක් ප්‍රධාන කාර්යයකි. දේශගුණික සුහුරු වාරි

කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වන පළාත් 6ක දිස්ත්‍රික්ක 11ක එල්ලංගා පද්ධති 57 ආවරණය වන පරිදි එල්ලංගා කළමණාකරන කමිටු 54ක් පිහිටුවීමට පහසුකරනය කිරීමෙන් පසුව, ව්‍යාපෘතියේ ඊළඟ කාර්යය වී ඇත්තේ සෑම එල්ලංගා කළමණාකරන කමිටුවක් සඳහා ම එල්ලංගා පැතිකඩක් සහ එල්ලංගා කළමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කර දීමට එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවට සහාය වීමයි. එල්ලංගාව සහ එල්ලංගාව මුහුණ දෙන ගැටළු හඳුනාගැනීමට එල්ලංගා පැතිකඩ සැකසීම අතිශයින් වැදගත් වන අතර එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගික එල්ලංගා කළමණාකරන සැලැස්මක් සැකසීමට එල්ලංගා පැතිකඩ ඉතා වැදගත් වේ. ඒ අනුව අභියෝග හඳුනා ගත යුතු ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර තීරණය කිරීම, දත්ත එකතු කිරීම හා උත්පාදනය කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රමවේද තීරණය කිරිම, එල්ලංගා පැතිකඩේ හා එල්ලංගා කළමණාකරන සැලැස්මේ දත්ත හා තොරතුරු ජනනය කිරීම සඳහා ආකෘති සැකසීම සම්බන්ධයෙන් දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ නිලධාරීන් හා ලෝක බැංකු නිලධාරීන් එක්ව උපදේශන මට්ටමේ රැස්වීම් කීපයක්ම පවත්වන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලේඛණ පරිශීලනය කිරීමට අමතරව සහභාගීත්ව ක්‍රමවේදයක් වන හරස්කඩ චාරිකා ක්‍රමවේදය එල්ලංගාව අධ්‍යනය කිරීම සඳහා ප්‍රධාන ක්‍රමවේදයක් ලෙස භාවිතා කරන ලදී. එහිදී එල්ලංගාව හරහා චාරිකා කරමින් එල්ලංගාවේ ස්වභාවය සහ එල්ලංගාව මුහුණදෙන ප්‍රධාන අභියෝග හඳුනා ගන්නා ලදී.

මේවා එල්ලංගා කළමණාකරන සැලැස්ම සකස් කිරීමේදී භාවිතා කිරීම සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩේ විස්තරාත්මකව දක්වා ඇත. මෙම අභියෝග තව දුරටත් විග්‍රහ කර උග්‍ර ගැටලු හඳුනා ගෙන ඒවායේ නිවැරදිතාවය තහවුරු කර ගෙන ඒවා පිලිබඳව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ගේ, පාර්ශවකරුවන්ගේ සහ ආධාර කරුවන්ගේ කඩිනම් අවධානය යොමු කරවීමට එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්මට ඇතුලත් කර ඇත.

4.2. නාහෙට්ටිකුලම හරස්කඩ චාරිකාවෙන් හඳුනාගත් ප්‍රමුඛතාගත කල ගැටලු හා යෝජිත උපාය මාර්ග හා සැලැස්ම

වගු අංක 09 - එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව විසින් උග්‍ර ගැටළු විසඳා ගැනීම හෝ අවම කිරීම සඳහා යෝජිත ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

අනු අංක	උග්‍ර ගැටළුව හා ගැටළුව පවතින ස්ථාන	යෝජිත උපාය මාර්ග හා සැලැස්ම	මැදිහත් විය යුතු අදාල ආයතනය
01	සොරොව්වේ ජලය කාන්දු වීම. (ඉහළ ගනේගම, මැද ගනේගම, සියඹලාවත්ත, නාහෙට්ටිකුලම)	I. CMC හිදී සාකච්ජා කිරීම. II. තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා ගැනීම. III. කොන්ත්‍රාත්කරුවන් හා ව්‍යාපෘති නිධාරීන් සමග සාකච්ජා කිරීම . IV. රැඳවුම් මුදල් මගින් ප්‍රතිපාදන සපයා ගැනීම හා කොන්ත්‍රාත් කරුවන් මගින් ඉටු කිරීම.	කොන්ත්‍රාත් කරු, ගොවි සංවිධාන, CSIAP, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තව, පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රාදේශීය ලේකම්.
02	සොරොව්වේ බැම්ම පුපුරා යාම හේතුවෙන් ජලය බෙදා හැරීමට නොහැකිවීම. (ඉහළ ගනේගම වැවේ අක්කර 4 ½ පමණ කුඹුරු යාය සඳහා ජලය සැපයීමට අමතර බටයක් යොදා ගැනීම)	I. CMC හිදී සාකච්ජා කිරීම. II. තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා ගැනීම. III. කාන්ත්‍රාත් කරුවන් හා ව්‍යාපෘති නිධාරීන් සමග සාකච්ජා කිරීම . IV. රැඳවුම් මුදල් මගින් ප්‍රතිපාදන සපයා ගැනීම	CSIAP, කොන්ත්‍රාත් කරු, ගොවි සංවිධාන, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තව, පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
03	කට්ටකඩුව නොමැතිවීම. - මීටර 2300 (ඉහළ ගනේගම-වර්ග මීටර 200, මැද ගනේගම-වර්ග මීටර 250, සියඹලාවත්ත-වර්ග මීටර 750 නාහෙට්ටිකුලම- වර්ග මීටර 1100)	I. CMC හිදී සාකච්ජාවට ගැනීම. II. අවශ්‍ය වැව් තෝරා ගැනීම . III. ගොවීන් දැනවත් කිරීම. IV. ඒකාබද්ධව කට්ටකඩුව වෙන් කිරීම. V. පැල සිටවීම සඳහා ප්‍රතිපාදන සපසා දීම. VI. අධීක්ෂණය.	ගොවි සංවිධාන, CSIAP,ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය

04	පිටවාන පහතින් පිහිටීම. (ඉහළ ගනේගම වැව)	I. CMC යට අදාළ පාර්ශව සමග සාකච්ඡා කිරීම. II. ක්ෂේත්‍රය පරීක්ෂා කිරීම. III. තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා ගැනීම. IV. රැඳවුම් මුදල් මගින් ප්‍රතිපාදන සපයා ගැනීම V. කොන්ත්‍රාත් කරුවන්ට පැවරීම. VI. අධීක්ෂණය.	පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, CSIAP, කොන්ත්‍රාත්කරු, ගොවි සංවිධාන
05	වාන් ඇළ නොමැතිවීම	I. CMC යට අදාළ පාර්ශව සමග සාකච්ඡා කිරීම. II. ක්ෂේත්‍රය පරීක්ෂා කිරීම III. තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා ගැනීම IV. ප්‍රතිපාදන සපයා ගැනීම V. කොන්ත්‍රාත් කරුවන්ට පැවරීම VI. අධීක්ෂණය	ගොවි සංවිධාන, CSIAP,ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
06	වැව් බැම්ම පුපුරා ගොස් ජලය කාන්දු වීම. (ඉහළ ගනේගම වැව - මීටර 150 , සියඹලාවත්ත වැව- මීටර 750)	I. CMC යට අදාළ පාර්ශව සමග සාකච්ඡා කිරීම. II. ක්ෂේත්‍රය පරීක්ෂා කිරීම. III. තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා ගැනීම. IV. රැඳවුම් මුදල් මගින් ප්‍රතිපාදන සපයා ගැනීම හා කොන්ත්‍රාත් කරුවන්ට පැවරීම. V. අධීක්ෂණය.	කොන්ත්‍රාත් කරු, ගොවි සංවිධාන, CSIAP,ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
07	වැව් බැම්ම සේදී පාංශු ඛාදනය වීම. (සියඹලාවත්ත වැව -මීටර 750)	I. CMC හිදී සාකච්ඡාවට ගැනීම. II. ස්ථාන හදුනා ගැනීම. III. පාංශු ඛාදන වැටි සැලසුම් කිරීම. IV. ඇස්තමේන්තු කර අදාල ගොවීන්ට පැවරීම හා ප්‍රගතිය මැන බැලීම හා උපදෙස් ලබා දීම.	කොන්ත්‍රාත් කරු, ගොවි සංවිධාන, CSIAP,ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව

08	ප්‍රතිසංස්කරණ වලින් පසු ඉහළ ගනේගම වැවේ අක්කර 1 ½ පමණ කුඹුරුයාය සඳහා ජලය ගලායන අතුරු ඇළ වැසී යාම.	I. CMC හිදී සාකච්ඡා කිරීම. II. තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා ගැනීම. III. කාන්ත්‍රාත් කරුවන් හා ව්‍යාපෘති නිධාරීන් සමග සාකච්ඡා කිරීම. IV. රුඳවුම් මුදල් මගින් ප්‍රතිපාදන සපයා ගැනීම. V. කොන්ත්‍රාත් කරුවන් මගින් ඇළ සකස් කිරීම.	CSIAP, කොන්ත්‍රාත් කරු, ගොවි සංවිධාන, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
09	කුණු ඇළේ බෙලිගාල් (නාහෙට්ටිකුලම- කි.මී.1 ½)	I. CMC හිදී සාකච්ඡා කිරීම. II. තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා ගැනීම. III. ප්‍රතිපාදන වෙන් කර ගැනීම. IV. ගොවි සංවිදාන මගින් ඇළ පිරිසිදු කිරීමට කටයුතු කිරීම.	ගොවි සංවිධාන, CSIAP, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
10	පෙරහන නොමැතිවීම. (නාහෙට්ටිකුලම, මැද ගනේගම)	I. CMC හිදී සාකච්ඡාවට ගැනීම. II. අවශ්‍ය වැව් තෝරා ගැනීම. III. ගොවීන් දැනවත් කිරීම. IV. පැල සිටවීම සඳහා ප්‍රතිපාන සපසා දීම. V. අධීක්ෂණය.	CSIAP, ගොවි සංවිධාන, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
11	ආක්‍රමණික ජලජ ශාක හේතුවෙන් වැව් ගොඩවීම (ඉහළ ගනේගම,මැද ගනේගම,පහළ ගනේගම,නාහෙට්ටිකුලම)	I. CMC හිදී සාකච්ඡාවට ගැනීම. II. ඇස්තමේන්තු කිරීම. III. ජලය අඩුවීමත් සමග නිර්දේශිත කෘමි නාශකයක් යෙදීම. IV. පවත්වාගෙන යාම.	CSIAP, ගොවි සංවිධාන, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
12		I. CMC හිදී සාකච්ඡාවට ගැනීම. II. ස්ථාන හඳුනා ගැනීම.	

	පාංශු බාදනය හේතුවෙන් වැව් ගොඩවීම.(මැද ගනේගම වැව අසල අක්කර ක පොල් ඉඩම)	III. පාංශු බාදන වැටි සැලසුම් කිරීම. IV. ඇස්තමේන්තු කර අදාල ගොවීන්ට පැවරීම හා ප්‍රගතිය මැන බැලීම හා උපදෙස් ලබා දීම.	CSIAP,ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ගොවි සංවිධාන.
13	කෘෂි මාර්ග නොමැතිවීම.(සියඹලාවත්ත වැවට ප්‍රවේශ මාර්ගයක් නොමැතිවීම-මීටර 750 පමණ දුරට තැලවිල්ලක් සමග)	I. CMC යට අදාළ පාර්ශව සමග සාකච්ඡා කිරීම. II. ක්ෂේත්‍රය පරීක්ෂා කිරීම. III. තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා ගැනීම. IV. ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීම හා ප්‍රතිපාදන සපයා ගැනීම. V. කොන්ත්‍රාත් කරුවන්ට පැවරීම. VI. අධීක්ෂණය.	ගොවි සංවිධාන, CSIAP, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යංශය
14	කෘෂි මාර්ග හේතුවෙන් ජලය අවහිර වී කුඹුරු යාය යටවීම.(නාහෙට්ටිකුලම)	I. CMC හිදී සාකච්ඡා කිරීම. II. තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා ගැනීම. III. ප්‍රතිපාදන වෙන් කර ගැනීම. IV. අඩි 1 ½ ප්‍රමාණයේ බෝක්කු කැට 03ක් ගොවි සංවිධාන වෙත ලබා දීම.	ප්‍රාදේශීය සභාව, CSIAP, ගොවි සංවිධාන
15	වැව් ඉස්මත්තේ පස් ගොඩගසා තිබීම හේතුවෙන් පාංශු බාදනය වී වැව ගොඩවීම	I. CMC හිදී සාකච්ඡා කිරීම. II. තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා ගැනීම. III. රඳවුම් මුදල් භාවිතයෙන් වැව ඉස්මත්තේ වැටියක් ආකාරයට සකස් කිරීම සඳහා කොන්ත්‍රාත් කරුවන් වෙත පැවරීම.	කොන්ත්‍රාත් කරු, ගොවි සංවිධාන, CSIAP, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
16	වැව් වල නඩත්තු කටයුතු දුර්වල වීම.(ගොවි සංවිධාන වල ක්‍රියාකාරීත්වය දුර්වල වීම)	I. වැව් සඳහා නඩත්තු සැලැස්මක් සකස් කිරීම. II. ගොවි සංවිධාන වල කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය විධිමත් කිරීම හා ඒ පිළිබඳ අධීක්ෂණය.	ගොවි සංවිධාන, CSIAP, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය

		III. වැව් නඩත්තුව සහ නඩත්තු වියදම් සපයා ගන්නා ක්‍රම පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම.	

4.3. බොරරවැව එල්ලංගාව සම්බන්දයෙන් හඳුනාගත් උග්‍ර ගැටළු විසඳීම සඳහා යෝජිත ක්‍රියාත්මක සැලැස්ම

වගු අංක 10 - හඳුනාගත් උග්‍ර ගැටළු විසඳීම සඳහා යෝජිත ක්‍රියාත්මක සැලැස්ම

අනු අංක	උග්‍ර ගැටළුව හා ගැටළුව පවතින ස්ථාන	ඇස්තමේන්තු මුදල රු.මි.	2024 වර්ෂය			2025 වර්ෂය											
			ඔක්.	නො.	දෙ.	ජන.	පෙ.	මා.	අ.	මැ.	ජුනි	ජුලි	අ.	සැ.	ඔ.	නො.	දෙ.
01	සොරොව්වේ ජලය කාන්දු වීම.	0.00															
02	සොරොව්වේ බැම්ම පුපුරා යාම හේතුවෙන් ජලය බෙදා හැරීමට නොහැකි වීම.	0.00															
03	කට්ටකඩුව නොමැතිවීම. මීටර 2300	2.00															
04	පිටවාන පහතින් පිහිටීම.	0.00															

05	වාන් ඇළ නොමැතිවීම	1.00															
06	වැව් බැම්ම පුපුරා ගොස් ජලය කාන්දු වීම	0.00															
07	වැව් බැම්ම සේදී පාංශු ඛාදනය වීම.	1.00															
08	ප්‍රතිසංස්කරණ වලින් පසු ඉහළ ගනේගම වැවේ අක්කර 1 ½ පමණ කුඹුරුයාය සඳහා ජලය ගලායන අතුරු ඇළ වැසී යාම.	0.50															
09	කුණු ඇළේ බෙලිගාල්	0.50															
10	පෙරහන නොමැතිවීම.	0.50															
11	ආක්‍රමණික ජලජ ශාක හේතුවෙන් වැව් ගොඩවීම	0.50															
12	පාංශු ඛාදනය හේතුවෙන් වැව් ගොඩවීම	0.5															
13	කෘෂි මාර්ග නොමැතිවීම	0.75															

14	කෘෂි මාර්ග හේතුවෙන් ජලය අවහිර වී කුඹුරු යාය යට වීම. (නාහෙට්ටිකුලම)	0.075															
15	වැව් ඉස්මත්තේ පස් ගොඩගසා තිබීම හේතුවෙන් පාංශු ඛාදනය වී වැව ගොඩවීම.	0.10															
16	වැව් වල නඩත්තු කටයුතු දුර්වල වීම.	0.10															

5. ඇමුණුම්

ඇමුණුම් අංක 01

ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව

கமநல அபிவிருத்தித் திணைக்களம்

DEPARTMENT OF AGRARIAN DEVELOPMENT

මගේ අංකය எனது இல. My No.	7/3/9/CMC/2023	ඔබේ අංකය உமது இல. Your No.		දිනය திகதி Date	2023.08. 03

චක්‍රලේඛ අංකය - 06/2023

සියලුම දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් වෙත,

<u>එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීම හා පවත්වා ගෙන යාම.</u>

<u>Cascade Management Committee (CMC) Establishment & Continuity</u>

රට අභ්‍යන්තරයේ සිට මුහුදට ගලා බසින ප්‍රධාන ගංගා (Rivers) තෘතියික ජල මාර්ග ලෙසත්, එම ප්‍රධාන ගංගා වලට එකතුවන අතු ගංගා (Tributarite) ද්විතීක ජල මාර්ග ලෙසත්, එම අතු ගංගා වලට ජලය සපයන කුඩා ජල මාවත් (Small water ways) ප්‍රාථමික ජල මාර්ග ලෙසත් හැඳින්වේ. ග්‍රාමීය වැව් හා අමුණු වැඩි ප්‍රමාණයක් ප්‍රාථමික ජල මාර්ග හරහා ඉදිකර ඇති අතර භූමිය මතුපිට ජලය ගබඩා කර පහළට ගලා යාමට සැලැස්වීමට සකස් කර ඇති වැව් ද මීට ඇතුළත් වේ.

02. මෙරට අභ්‍යන්තරයේ පවතින ප්‍රාථමික ජල මාර්ගයක් හෝ ප්‍රාථමික ජල මාර්ග ජාලයක පිහිටා ඇති, ජල විද්‍යාත්මක වශයෙන් එකට බැඳුණු කුඩා හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ වැව් පද්ධති හෝ වැව් හා අමුණු පද්ධති හෝ අමුණු පද්ධති වලින් සමන්විත, මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ජල පෝෂක ප්‍රදේශයක් (Meso-catchment) එල්ලංගා පද්ධතිය ලෙස හැඳින්වේ.

03. ශ්‍රී ලංකාවේ එල්ලංගා පද්ධති 1166 ක් දැනට හඳුනාගෙන ඇත. මෙම එල්ලංගා පද්ධති ආශ්‍රිතව භූ විද්‍යාත්මක, ජල විද්‍යාත්මක, පරිසර විද්‍යාත්මක සහ සමාජ ආර්ථික ප්‍රගමණය උදෙසා සම්පත් භාවිතය කාර්යක්ෂමව හා තිරසරව පවත්වාගෙන යාම ඉලක්ක කරගනිමින් 1968 අංක 48 දරන වාරිමාර්ග (සංශෝධන) ආඥා පනතින් සංශෝධිත 1946 අංක 32 දරන වාරිමාර්ග ආඥා පනතේ 1 (අ) 1, 2, 3, 4 වගන්ති ප්‍රකාරව ගොවිජන සංවර්ධන කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත පැවරී ඇති බලතල අනුව සහ උක්ත පනත යටතේ පවත්වනු ලබන දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවේදී වාරි කර්මාන්ත ආශ්‍රිත වී වගාව ඇතුළු කෘෂිකර්මයට බලපාන හෝ අනුෂාංගික සියලු කරුණු සම්බන්ධව කටයුතු කිරීමට උක්ත පනතෙන් ඔබ වෙත පැවරී ඇති බලතල අනුව එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු [Cascade Management Committee (CMC)] පිහිටුවීම හා පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධයෙන් කෘෂිකර්ම කමිටුවේදී සමාලෝචනය කරන ලෙසත් ඊට පහත සඳහන් කරුණු මාර්ගෝපදේශ වශයෙන් යොදාගන්නා ලෙසත් කාරුණිකව දන්වා සිටිමි.

<u>3.1. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීමේ පරමාර්ථ</u>

i. එල්ලංගාවක පිහිටි සියලු ස්වාභාවික සම්පත්, එනම් පස, ජලය, වන සම්පත, ජෛව පද්ධති, ඉඩම් හා වාරිමාර්ග පද්ධති කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ප්‍රතිලාභීන් සහ අදාළ රාජ්‍ය නිලධාරීන් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් කටයුතු කිරීම සඳහා ආයතනික ව්‍යුහයක් සකස් කිරීම.

ii. වාරි කෘෂිකර්මය, පශු සම්පත් කටයුතු සහ මිරිදිය ධීවර කර්මාන්තය, සඳහා ජලය සැපයීම, වන සම්පත හා වන ජීවී අවශ්‍යතා තුලනාත්මකව පවත්වාගෙන යාම, භූගත ජල මට්ටම ප්‍රශස්ත ලෙස පවත්වාගෙන යාම, ගෙවතු වගාව ඇතුළු ගෘහස්ථ ජල අවශ්‍යතාවයන් විධිමත් ලෙස කළමනාකරණය කිරීම.

ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, අංක 42, ශ්‍රීමත් මාර්කස් ප්‍රනාන්දු මාවත, තැ. පෙ. 537, කොළඹ 07.
கமநல அபிவிருத்தித் திணைக்களம், இல. 42, சேர் மார்கஸ் பெர்னாண்டோ மாவத்தை, த. பெ. 537, கொழும்பு 07.

iii. කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ජලය භාවිතා කරන්නන් ඇතුළුව එල්ලංගා පද්ධතිය නඩත්තු කිරීම සඳහා ලගොකුන් පරිශීලකයන්ගේ සහ පාර්ශවකරුවන්ගේ දායකත්වය ලබාගැනීම.

3.2. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීමේ අරමුණු

i. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණය හා තිරසර පැවැත්ම සඳහා නීතිමය පිළිගැනීමක් සහිත ආයතනික ව්‍යුහයක් ඇති කිරීම.

ii. එක් එක් එල්ලංගා පද්ධති වලට අදාළව එහි ක්‍රියාකාරීත්වයට හා තිරසර පැවැත්මට අදාළ වන ගැටළු හා යෝජිත විසඳුම් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් යුක්තව සාකච්ඡා කර නීතිමය වශයෙන් පිළිගත් ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම.

iii. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ පිහිටි වාරි කෘෂිකාර්මික, ජල කළමනාකරණ, පාරිසරික, සමාජ ආර්ථික හා භූ විද්‍යාත්මක සාධක පද්ධතියේ මනා ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා අඛණ්ඩව හා සක්‍රියව පවත්වාගෙන යාමට ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම.

iv. එල්ලංගා පද්ධතියේ සංවර්ධන කටයුතු වලදී, මුළු පද්ධතියට සිදුවන බලපෑම් වලක්වා ගනිමින් අවශ්‍යතා තහවුරු කිරීම, ජල සම්පත් කාර්යක්ෂමව පරිහරණය සඳහා වගා කන්න පදනම් කර ගනිමින් සැලසුම් සකස් කිරීම.

v. එල්ලංගා පද්ධතිය සඳහා ඒකාබද්ධ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සැලැස්මක් සකස් කිරීම හා එම සැලැස්මෙ ක්‍රියාත්මක තත්ත්වය පසුවිපරම කිරීම.

vi. එල්ලංගා පද්ධතියක පැවතිය යුතු අංගෝපාංග ප්‍රතිස්ථාපනය සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු කිරීම.

vii. එල්ලංගා පද්ධති හා බැඳුනු සමාජ ආර්ථික සම්බන්ධතා ආරක්ෂා කිරීම හා ඒ පිළිබඳව පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම

3.3. එල්ලංගා පද්ධති කලමනාකරණ කමිටුවේ කාර්යභාරය

i. එල්ලංගා පද්ධතිය සඳහා වන සැලසුම් සකස් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම හා පසුවිපරම් කිරීම.

ii. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු සාමාජිකයන් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ගැටලු, යෝජනා සහ සැලසුම් සඳහා විසඳුම් ලබාදීම සහ විසඳිය නොහැකි ගැටලු අදාළ වන පරිදි ප්‍රාදේශීය / දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුව වෙත යොමු කර විසඳා ගැනීම.

iii. එල්ලංගා පද්ධති කලමනාකරණයට අදාල වාර්තාවක් අවස්ථානුකූලව ප්‍රාදේශීය / දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීම.

iv. ග්‍රාමීය වැව් එල්ලංගාවන් තුළ පිහිටි සියලුම ජල මූලාශ්‍ර හා ජල පාරිභෝගිකයින් එක්ව එල්ලංගාව අයත් මධ්‍යම ජල පෝෂක ප්‍රදේශය (Meso-Catchment) සඳහා ඒකාබද්ධ කෘෂිකාර්මික සැලැස්මක් පිළියෙල කොට ක්‍රියාත්මක කිරීම.

v. එල්ලංගාවක් තුළ කටයුතු කරන සියලුම ජල පාරිභෝගිකයන්ගේ අවශ්‍යතා අනුව ජල පෝෂක ප්‍රදේශය තුළ පවතින ස්වභාවික සම්පත් කළමනාකරණයට අදාළ තීරණ ගැනීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම.

vi. ස්වභාවික ආපදා, ව්‍යසන හා හානිකර මානව ක්‍රියාකාරකම් අවම කරගැනීමට හැකිවන පරිදි සියලු ජල මූලාශ්‍ර කළමනාකරණය කිරීම.

vii. එල්ලංගාව තුළ පිහිටි සියලු ජල මූලාශ්‍ර ආශ්‍රිත ජල පාරිභෝගිකයන් අතර කාර්යක්ෂම තොරතුරු සන්නිවේදන ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීම.

viii. එල්ලංගාව තුළ ඇති පරිසර පද්ධති වලට අදාළ යෙදවුම් හා නිමවුම් ප්‍රශස්ත ලෙස කළමනාකරණය සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කිරීම.

ix. පවතින හා ඉදිරියේදී ඇතිවිය හැකි බවට අනාවැකි පල කරන දේශගුණික විචලනයන් සඳහා යෝග්‍ය වූ දේශගුණික සුහුරු උපායමාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාවට නැංවීම සහ ජල පාරිභෝගිකයන් එවැනි දේශගුණික අනුගත වීම් වලට හුරු කිරීම.

x. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ ජල පාරිභෝගිකයන් අතර දැනුම, ආකල්ප, කුසලතාවයන් සහ සම්පත් ඵලදායී ලෙස හුවමාරු කරගැනීම.

xi. ජල පාරිභෝගියන්ගේ ඉඩම්, ජලය හා පරිසර පද්ධතිවල ඵලදායිතාවය ඉහළ නැංවීමට කටයුතු කිරීම.

xxvii. වෙනත් ප්‍රජා සංවිධාන හා පරිසර සංවිධාන නියෝජනය කරමින් එක් සංවිධානයකින් එක් නියෝජිතයෙකු

3.4.2.<u>දිස්ත්‍රික් මට්ටම</u>

මෙම කමිටුව අදාල දිස්ත්‍රික්කයේ පහත නිලධරයන්ගෙන් සමන්විත වේ.

i. දිසාපති හෝ දිස්ත්‍රික් ලේකම්
ii. ප්‍රාදේශීය ලේකම්
iii. ගොවිජන සංවර්ධන නියෝජ්‍ය / සහකාර කොමසාරිස්
iv. පළාත් පාලන ආයතන නියෝජනය කරමින් පළාත් පාලන සහකාර කොමසාරිස් හෝ නියෝජිතයෙකු
v. දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂක
vi. පළාත් හා අන්තර් පළාත් නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂකවරුන්
vii. වාරි මාර්ග අධ්‍යක්ෂක හෝ ප්‍රධාන ඉංජිනේරු
viii. පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
ix. ඉඩම් පරිහරණ හා ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරී
x. පළාත් ධීවර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
xi. ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරියේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරී
xii. පරිසර අධිකාරියේ දිස්ත්‍රික් සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරී
xiii. සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
xiv. කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලයේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
xv. වන ජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරී
xvi. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ දිසා වන නිලධාරී හෝ නියෝජිතයෙකු
xvii. ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලපවාහන මණ්ඩලයේ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරී හෝ ඉංජිනේරු
xviii. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරී
xix. භූ විද්‍යා හා පතල් කැණීම් කාර්යාංශයේ නියෝජිතයෙකු
xx. ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී
xxi. පොලිස් පරිසර ඒකකයේ ස්ථාන භාර නිලධාරී
xxii. සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xxiii. දිස්ත්‍රික් ගොවි සංවිධාන බලමණ්ඩලය නියෝජනය කරමින් සභාපති / ලේකම් හෝ නියෝජිතයෙකු
xxiv. ප්‍රජා ජල සංවිධාන භාර නිලධාරී හෝ දිස්ත්‍රික් නියෝජිතයෙකු
xxv. වෙනත් ප්‍රජා සංවිධාන හා පරිසර සංවිධාන වල දිස්ත්‍රික් මට්ටම් නියෝජනය කරමින් එක් සංවිධානයකින් එක් නියෝජිතයෙකු

සැ:යු :- එල්ලංගා පද්ධති බලප්‍රදේශ සීමාව තුළ අදාළ ආයතනයේ බල ප්‍රදේශ එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවක දී එම එක් එක් බල ප්‍රදේශය නියෝජනය කරමින් ඉහත අනුව බලයලත් නිලධාරීන් සහභාගී විය යුතුය.

3.5. එල්ලංගා පද්ධති කළමණාකරණ කමිටුවක නිලධාරී මණ්ඩලය - ප්‍රාදේශීය මට්ටම

i. එල්ලංගා පද්ධතියට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවක දී සහභාගී වන සෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයෙක්ම කමිටුවේ සම සභාපති ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය.

ii. එල්ලංගා පද්ධතියට අදාල ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශයේ ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී කමිටුවේ ලේකම් ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය. එල්ලංගා පද්ධතියට ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශ එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවන්හි දී වැඩි පෝෂිත අක්කර ගණනක් පවතින බල ප්‍රදේශයේ ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී ලේකම් ලෙස කටයුතු කළ යුතුය.

iii. කමිටුවේ සභාපතිවරයාගේ උපදෙස් පරිදි ලේකම්වරයා විසින් රැස්වීම් කැඳවීම සිදු කළ යුතුය.

3.6. එල්ලංගා පද්ධති කළමණාකරණ කමිටුවක නිලධාරී මණ්ඩලය - දිස්ත්‍රික් මට්ටම

i. එල්ලංගා පද්ධතියට දිස්ත්‍රික් එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවක දී සහභාගී වන සෑම දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරයෙක්ම කමිටුවේ සම සභාපති ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය.

ii. එල්ලංගා පද්ධතියට අදාළ දිස්ත්‍රික් නියෝජ්‍ය / සහකාර කොමසාරිස්වරුන් කමිටුවේ ලේකම් ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය. එල්ලංගා පද්ධතියට ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශ එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවන්හි දී වැඩි පෝෂිත අක්කර ගණනක් පවතින දිස්ත්‍රික් නියෝජ්‍ය / සහකාර කොමසාරිස්වරුන් ලේකම් ලෙස කටයුතු කළ යුතුය.

iii. කමිටුවේ සභාපතිවරයාගේ උපදෙස් පරිදි ලේකම්වරයා විසින් රැස්වීම් කැඳවීම සිදු කළ යුතුය.

04. ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්තයේ තිරසර බව රඳා පවතින ප්‍රධාන අංගයක් වන ජෛව පද්ධති කළමනාකරණය සඳහා එල්ලංගා වාරිමාර්ග කළමනාකරණය විධිමත් කිරීම සඳහා පිහිටවනු ලබන එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු [Cascade Management Committee (CMC)] තුළින් අපේක්ෂිත කාර්යභාරය ඉටුකරගැනීම සඳහා ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් කටයුතු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරමි.

ඒ.එච්.එම්.එල්.අබේරත්න
ගොවිජන සංවර්ධන කොමසාරිස් ජනරාල්

පිටපත් :-

i. ලේකම්, රාජ්‍ය පරිපාලන, ස්වදේශීය කටයුතු, පළාත් සභා හා පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය
ii. ලේකම්, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
iii. සියලුම පළාත් ප්‍රධාන ලේකම්වරුන්
iv. විගණකාධිපති, ජාතික විගණන කාර්යාලය
v. පොලිස්පති, ශ්‍රී ලංකා පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව
vi. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
vii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
viii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සමෘද්ධි සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
ix. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
x. වන සංරක්ෂක ජනරාල්, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව

xi. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව
xii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, ඉඩම් පරිහරණ හා ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව
xiii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
xiv. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව
xv. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරිය
xvi. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය
xvii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, භූ විද්‍යා හා පතල් කැණීම් කාර්යාංශය
xviii. සභාපති, කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලය
xix. සමාන්‍යාධිකාරී, ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලපවාහන මණ්ඩලය
xx. සියලුම පළාත් ලේකම් වරුන්, පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
xxi. ලේකම්, පළාත් වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය
xxii. සියලුම පළාත් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂකවරුන්, පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
xxiii. සියලුම පළාත් සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂකවරුන්, පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව
xxiv. ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂකවරුන් - CSIAP/ CRIWMP/ SARP
xxv. සියලුම ගොවිජන සංවර්ධන නියෝජ්‍ය/සහකාර කොමසාරිස් වරුන්

(කාරුණික දැනගැනීමට සහ අවශ්‍ය කටයුතු සඳහා)

ඇමුණුම් අංක 02

හරස්කඩ චාරිකාව සඳහා සහභාගී වූ හවුල්කාර ආයතන වල ලේඛණය

1. ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
2. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
3. වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
4. පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
5. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
6. ජාතික ජලජ ජීවී සංවර්ධන අධිකාරිය
7. ඉඩම් පරිහරණ හා ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව -කුරුණෑගල
8. දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය
9. ගොවි සංවිධානය-වරාගම්මන
10. ගොවි සංවිධානය - බොර වැව